

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS

Országos Orvostudományi Információs Intézet
és Könyvtár, Budapest

2

1992
32. évf.

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS
Medical Librarian

1992. 32. évf. 2. sz.

ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI INFORMÁCIÓS
INTÉZET ÉS KÖNYVTÁR
Budapest

Szerkesztő:

dr. BENDA Mária
dr. KOLTAY Tibor

Szerkesztőség:

Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár
Budapest, VIII. Szentkirályi u. 21.
1444 Budapest, Pf. 278.

Számunk munkatársai:

ARATÓNÉ LUX Ágnes, az Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár munkatársa, Budapest; BAKOS Éva, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar könyvtárának vezetője, Budapest; dr. JANTSITS Gabriella, a SOTE II. Szemészeti Klinikájának orvosi könyvtárosa, Budapest; KOVÁCS (D) Katalin, az Országos Széchényi Könyvtár KMK főmunkatársa, Budapest; KÖVESHÁZINÉ MUNTYÁN Alexandra, a SOTE I. Sebészeti Klinikájának szakkönyvtárosa, Budapest; OTTLIK Miklósné, az Országos Gyógyszerészeti Intézet szakkönyvtárának vezetője, Budapest.

A cikkek szerzőik véleményét tükrözik, ami nem mindig azonos a szerkesztők véleményével.

HU ISSN 0030-6010

Felelős kiadó:
dr. Fedinecz Sándor

Készült:

az Országos Orvostudományi Információs Intézet és
Könyvtár Sokszorosító osztályán

Felelős vezető:
Selmecsi Nándor

TARTALOM

Bemutatókozás

OTTLIK Miklósné: Az Országos Gyógyszerészeti Intézet Szakkönyvtára	73
BAKOS Éva: Bemutatjuk az OTE Egészségügyi Főiskolai Kar könyvtárát	80
KÖVESHÁZINÉ MUNTYÁN Alexandra: Új szempontok, irányelvek egy tanszéki könyvtárban – avagy őrizzük meg a szakma presztízsét	85

Orvostörténelem

JANTSITS Gabriella: Heltai Gáspár Cisiója 400 éves	93
--	----

Referátumok – Szemlék

PARRICAL, Anne: B.I.R.D. database (Banque d'Information Robert Debré) from International Children's Centre. (A nemzetközi gyermekközpont B.I.R.D. adatbázisa.) (Ford. KOVÁCS (D) Katalin)	104
BADOR, P.–LOCHER, F.–GALLEZOT, J.: Evaluation of the activity of the Pharmaceutical documentation Centre of the Pharmacy Faculty of Lyon (France) from September 1990 to July 1991. (Egy francia gyógyszerészeti dokumentációs központ tevékenysége az 1990/91-es tanévben.) (Ref. KOVÁCS (D) Katalin)	106
SLINEY, Marjory: End-users: threat or opportunity? (Fenyegetés vagy új lehetőség a felhasználók által végzett információkeresés?) (Ford. KOVÁCS (D) Katalin)	108
GROEN, Frances: A comparative review of medical library networking in Canada and the United States. (Kanada és az Egyesült Államok orvosi könyvtári hálózatának összehasonlítása) (Ford. KOVÁCS (D) Katalin)	112

Munkabeszámolók

Az Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár (MEDINFO) beszámolója az 1991. évben végzett munkájáról 118

Közlemények – hírek

Az OIK szemletanulmányai és tömörítvényjegyzéke 144

CONTENTS

Presentation

- Mrs Matild OTTLIK, Chief Librarian: Library of the National Pharmacology Institute 79
- Mrs Éva BAKOS, Chief Librarian: Library of the Health College Faculty of the Medical University 84
- Mrs Alexandra KÖVESHÁZI: New considerations and guidelines in a university department library 91

Medical History

- Mrs Gabriella JANTSITS, Ph. D.: 400th anniversary of the almanac of GÁSPÁR HELTAI 103

Abstracts and reviews

- PARRICAL, Anne: B.I.R.D. database (Banque d'Information Robert Debré) from International Children's Centre (Abstracted by Katalin (D) KOVÁCS) 104
- BADOR, P.-LOCHER, F.-GALLEZOT, J.: Evaluation of the activity of the Pharmaceutical Documentation Centre of the Pharmacy Faculty of Lyon (France) from September 1990 to July 1991 (Abstracted by Katalin (D) KOVÁCS) 106
- SLINEY, Marjory: End-users: threat or opportunity? 108
- GROEN, Frances: A comparative review of medical library networking in Canada and the United States (Abstracted by Katalin (D) KOVÁCS) 112

Reports

- Annual report of the National Institute for Medical Information and Library (Budapest) for 1991 118

News

BEMUTATKOZÁS

Az Országos Gyógyszerészeti Intézet Szakkönyvtára

OTTLIK Miklósné

Országos Gyógyszerészeti Intézet
Budapest

Az Országos Gyógyszerészeti Intézet a gyógyszerellenőrzés egészségügyi hatósági szerve, a gyógyszerészet területén pedig a Népjóléti Minisztérium szervezési-módszertani, szakvéleményező, tudományos kutató és továbbképző intézete. Az Intézetet 1962 májusában szervezték az Egészségügyi Minisztérium Műszaki Fejlesztési, valamint Gyógyszerismertető Osztályának integrálásával. Néhány évvel később kapcsolták hozzá az OKI keretében működő és a gyógyszerellenőrzés kémiai feladatait ellátó kémiai osztályt.

A létesítéskor már szakkönyvtárat is szerveztek, mert a vezetőség tudatában volt annak, hogy országos feladatainak ellátása megfelelő szakirodalmi alapok nélkül nem volna kellő hatásfokú. Alapjául „jogelődeinek” könyvtári állománya szolgált. Gyűjtőkörét úgy határozták meg, hogy egyrészt a gyógyszerészet legfontosabb kézikönyveit és szakfolyóiratait, másrészt a gyógyszerekkel foglalkozó orvosi irodalom alapvető műveit és folyóiratait igyekezzenek beszerezni. Az elmúlt 30 év sok változást hozott az Intézet és a könyvtár életében is, de a gyűjtőkör tekintetében jelenleg is erre törekszünk.

Az Intézet feladatai két ponton is különleges gyűjtési ágat tettek szükségessé. Az Intézet keretében működik ugyanis a magyar gyógyszerkönyv (Pharmacopoea Hungarica) szerkesztősége és az ezzel kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatok jelentős része is itt történik. Ennek a munkának nélkülözhetetlen segédeszközei a külföldi (nemzeti, regionális és nemzetközi) gyógyszerkönyvek, vénygyűjtemények és ezek kom-

mentárjai, supplementumai. Ennek megfelelően a könyvtárban kialakult egy tekintélyes különgyűjtemény.

Az Intézet keretében folytatódott az a gyógyszerinformációs szolgálat, amelyet korábban a különböző előd intézmények láttak el. Ehhez a munkához elsősorban a különböző gyógyszerjegyzékek a nélkülözhetetlen segédeszközök. Könyvtárunk tehát ezeknek a kiadványoknak különböző típusait igyekezett minél nagyobb számban beszerezni. Ezeknek a két legfontosabb csoportja:

1. Az egy-egy országban forgalomban lévő gyógyszerkincs feletti áttekintést nyújtó jegyzékek pl. Austria Codex (Ausztria), Rote Liste (Németország), ABPI Data Sheet Compendium (Anglia), Physicians's Desk Reference (USA) beszerzése.
2. A nemzetközi gyógyszerjegyzékek, amelyek tehát országhatár nélkül egy-egy hatóanyag különböző gyári készítményeiről adnak tájékoztatást. Ezek közül a legjelentősebb az egyszerű, szinte csak neveket tartalmazó, de igen széles gyűjtésen alapuló Index Nominum, amelyet két-évenként Svájcban adnak ki (az Acetylsalicylic Acid esetében például 1985 készítménynevet sorol fel gyártó cég és ország megadásával).

Leginkább ehhez hasonlítható az European Society of Clinical Pharmacy által szerkesztett, Hollandiában 1990-ben először kiadott, European Drug Index. Tartalmazza az Európai Közösség 10 országának gyógyszerkincsét betűrendben, megadja az összetételt, valamint az ATC kódszámot.

A másik a „Martindale” (The Extra Pharmacopoea, London), amely kézikönyvszerűen, szövegesen ismerteti az egyes gyógyszeranyagok legfontosabb kémiai, farmakológiai, toxikológiai és terápiás tulajdonságait, felsorolva egyúttal a legfontosabb forgalomban lévő gyári készítmények neveit is. (Pl. Az Acetylsalicylic Acid esetében 14 hasáb terjedelemben.)

A fent említett két területen kívül különösen az egyre növekvő könyv-árak miatt, csak igen korlátozott körben tudott és tud a könyvtár szak-könyveket beszerezni. A monográfiák, részletfeldolgozások helyett ezért általában csak az Intézet valamelyik osztályának állandó munkájához

szükséges kézikönyvek, lexikonok, segédkönyvek beszerzése történt meg.

Kezdetől fogva – bizonyos fókig a szakkönyvek kárára is –, igyekeztek a könyvtár számára megszerzett anyagiakat a folyóiratállomány bővítésére fordítani. Az állomány fejlesztésének – a vásárlás mellett – számottevő forrása az alapítástól kezdve a nemzetközi csere. Az Intézet különböző kiadványaival, illetve alkalmanként egyes más hazai gyógyszerészeti tárgyú kiadvánnyal számos nemzetközi cserekapcsolatot létesítettek, s ez elsősorban folyóirat választékunk szélesítésében játszott komoly szerepet. Ennek keretében 36 féle folyóiratot kapunk, ami a jelenleg könyvtárunkban járó 162 féle kurrens folyóiratnak nem elhanyagolható részét teszi ki. Említést érdemelnek az ajándékba kapott folyóiratok is (kb. 16 féle kurrens folyóirat évente).

Könyvállományunk közel 5000 kötet, a befejezéséhez közeledő rekatologizálással szakrendi, cím szerinti, szerzői betűrendes és tárgyszavas katalógus segítségével feltárva.

A gyógyszerészeti szakma Magyarországon egyetlen központi nagy könyvtárral sem rendelkezik. Az egyetemi, intézeti, gyógyszerértári központi és gyógyszergyári szakkönyvtárak egy-egy részterület gyűjtését tudják vállalni, az állományukhoz való hozzáférés azonban a máshol dolgozó szakemberek számára nem minden esetben egyszerű. A legnagyobb gyógyszerészeti könyvtár, a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Könyvtára regionális feladatokat lát el, országos központtá azonban nem kívánt fejlődni.

A szakterület kutatói részéről több ízben felmerült az országos gyógyszerészeti szakkönyvtár létesítésének szükségessége. Intézetünk ilyen feladatot sem hely, sem anyagi, sem személyzeti okok miatt vállalni nem tudott. (Főhatóságainknak sem volt semmilyen hajlandóságuk, hogy az ilyen irányú kezdeményezéseket feltételek biztosításával felkarolják.)

Könyvtárunk mindenesetre igyekezett az Intézet tudományos, oktató és továbbképző feladatait kiegészítve, szélesebb körben is hozzáférhetővé tenni az állományában lévő szakirodalmi forrásait. Ennek egyik formája volt, hogy nem sokkal az Intézet létesítése után Gyógyszerészeti és

Gyógyszerterápiás Dokumentációs Szemle címmel negyedévenként megjelenő kurrens szakbibliográfiát készített és adott ki az OIK közreműködésével mintegy 160 féle, zömmel könyvtárunkban meglévő szakfolyóirat közleményeiről. A kiadvány lehetővé tette, hogy a gyógyszerészet, gyógyszerügy, gyógyszerterápia terén dolgozó, csekélyebb könyvtári lehetőségekkel bíró intézmények munkatársai folyamatos tájékoztatást kapjanak érdeklődési körük legfrissebb nemzetközi irodalmáról. Az így kiválasztott eredeti közleményekről igény szerint másolatot kérhettek. Az egészségügyi könyvtárak közül az elsők között kaptunk másológépet, ami a korábbi fotómásolatokkal szemben ugrásszerűen megnövelte a szolgáltatás lehetőségeit. Ennek keretében 13-15 ezer oldal másolatot küldünk el évente. Ez a kiadvány azonban nemcsak a könyvtárközi szolgáltatásokat lendítette fel, hanem igen sok kutatót vonzott az olvasóterembe, különösen azóta, hogy 1979-ben Intézetünk a forgalomból kissé kieső Uzsoki utcából a városközpontban könnyen elérhető Zrínyi utcába költözött, s itt a könyvtár is vonzóbb elhelyezést kapott.

A dokumentációs kiadványok a személyzeti feltételek hiánya, s az országban általánosan jelentkező gazdasági nehézségek következtében megszűntek. Az állomány fejlesztése is szűkebb korlátok közé szorult, számos folyóirat további előfizetéséről le kellett mondanunk. 1986-ban még 76 féle külföldi folyóiratot tudtunk előfizetni 1 millió Ft értékben, 1990-ben már „csak” 65 félért, de már 1 840 000 Ft értékben!

Gondot fordítottunk viszont arra, hogy továbbra is megmaradjanak azok a szakirodalmi források (magyar és idegen nyelvű kurrens bibliográfiák, referáló lapok) amelyek a szakirodalom feletti áttekintést lehetővé teszik. Segítségükkel bibliográfiát összeállítani, irodalmi adatokhoz jutni nem okoz problémát. Nem elhanyagolható szempont viszont az sem, hogy az így nyert bibliográfiai adatokat hogyan tudják a kutatók hasznosítani, vagyis, hogy az eredeti közleményeket könyvtárunkban milyen arányban találják meg. Három évvel ezelőtt elvégzett elemzésemben az Analytical Abstracts, az International Pharmaceutical Abstracts és a Zentralblatt für Pharmazie, Pharmakother. und Laboratoriumsdiagnostik című referáló lapok egy-egy részterületének feldolgozása során alapul vett folyóiratokat vettem össze könyvtárunk folyóiratbázisával. Eredményéből kitűnik, hogy könyvtárunkban megtalálható a szakirodalmi tá-

jékoződás szempontjából jelentős folyóiratoknak az a minimális száma, amely még általában elegendő áttekintést nyújt.

Nagy hangsúlyt fektetünk a referenz-szolgálat színvonalas teljesítésére, hogy a könyvtárunkban rendelkezésre álló szakirodalmi források megismertetésével segítséget tudjunk nyújtani az abban még gyakorlatlan olvasóknak problémáik megoldásához. Ez rendszerint szóbeli tájékoztatás formájában, keresési formák bemutatásával történik.

A könyvtár személyi állománya egy felsőfokú végzettségű könyvtáros és két érettségizett, technikai munkát végző kolléga.

A közelmúltban könyvtárunk kapott egy új személyi számítógépet, amelynek „munkába állításával” további lehetőségeink nyílnak szolgáltatásaink továbbfejlesztésére.

Nem felejtethjük el azt a tényt, hogy a szakmában dolgozó gyógyszerészek szakirodalmi hozzáférési lehetőségei eltérő mértékben ütköznek ugyan nehézségekbe, de vannak területek, ahol szinte megoldatlanok. (1980-ban pl. két gyógyszerértári központba tartozó 1020 gyógyszerész – az akkori összlétszám 28%-a – 9 db külföldi szakfolyóiratból „válogathatott”). És az arányok azóta sem változtak meg lényegesen.

Hogy ezt valamelyest enyhítsük, a tartalomjegyzék másolást mint szolgáltatást ajánlottuk fel. A szakemberek, szakintézmények legszélesebb köréhez a könyvtár kurrens folyóiratait tartalmazó listát juttatunk el azzal, hogy e folyóiratok tartalomjegyzékét tudjuk – kalkulált térítés ellenében – rendszeresen megküldeni. Ezzel a rendszeres szolgáltatással lehetőséget teremtünk a szakma kurrens irodalmának nyomon követésére.

Van más elképzelésünk is, amiről azonban, úgy gondolom, korai még írni. Ráér a megvalósulás után, képezze ez majd egy másik közlemény alapját.

1. Tóth Tamás: Gondolatok a gyógyszeres technológiai dokumentációval kapcsolatban.

Gyógyszerészet, 1967, 11, 26-28.

2. Zalányi Sámuel, Börcsök Bodor Sarolta: Az országos gyógyszerész-tudományi könyvtár létrehozásáról. Gyógyszerészet, 1972, 16, 182-183.
3. Kéry István: A hálózati kooperáció jelentősége a gyógyszerészeti szakirodalom hasznosításában. Orvosi Könyvtáros, 1981, 21, 1-2, 113-119.
4. Az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók VIII. tájértekezlete. (A gyógyszerészeti szakirodalom.) Szeged, 1980. Előadások, hozzászólások. Orvosi Könyvtáros, 1981, 21, 1-2 sz.

Library of the National Pharmacology Institute

Mrs Matild OTTLIK, Chief Librarian

Budapest

The institute was set up in 1962 from the former general department for pharmaceutical information of the Ministry for Health. The National Pharmacology Institute is today the official health services body for pharmaceuticals control and in all areas of pharmacology it is the organizational-methodological, expert, scientific research and further training institute of the present Ministry of Public Welfare. The institute's tasks also create the need for special branches of collection in two points. The editorial board of the Pharmacopoea Hungarica operates within its frame and the laboratory tests in this connection are performed here. Foreign pharmacopoeas, formularies and supplements are indispensable aids for this work. A large special collection of these has been built up in the library.

In addition to the lists published in different countries (Austria Codex, Rote Liste, ABPI Data Sheet Compendium, Physician's Desk Reference, etc.), the pharmaceutical *information service also obtains international pharmaceutical* lists (e.g. Index Nominum, European Drug Index, Martindale, etc.). A suitable collection of these is at the disposal of pharmacists. There are far less funds available for the acquisition of books and the number of current periodicals is declining each year; at present the library receives 65 current periodicals, partly through subscription and partly on exchange. The library has 5000 books and the stock is recorded in catalogues, for the time being in the traditional alphabetical order by title and by subject headings.

The librarians are still providing information in the traditional way, but major modernization figures in the plans for the future.

Bemutatjuk az OTE Egészségügyi Főiskolai Kar könyvtárát

BAKOS Éva

Budapest

- Ott is van könyvtár? – kérdezték tőlem tavaly szeptemberben bemutatkozáskor más könyvtárosok. De még mennyire van! Sőt, – nem hiába egészségügyi – olyan is, mint ama bizonyos állatorvosi ló.

Szervezeti elhelyezkedésünket viszonylag könnyű meghatározni: a főigazgató fennhatósága alá tartozunk. (Már itt az elején meg kell jegyeznem, hogy összes hátrányunk ellenére legalább ebben szerencsések vagyunk és rengeteg segítséget kapunk.) Hogy fizikailag hol található a könyvtár? Hát éppen itt kezdődnek a bajok. A Főiskolának Budapest több pontján van oktatási épülete, egymástól jókora távolságra: Óbudán a San Marco utcában, Pesten a Horánszky (azelőtt Makarencó) utcában, Budán az ORFI területén és a Frankel Leó utcában, sőt az egyik kollégiumunk külön működik az Istenhegyi úton. Elméletben ugyan mindegyikben biztosítanunk kellene a könyvtári szolgáltatásokat, de a tanszéki letétek sorsa sanyarú, ha nincs, aki szívügyének tekintené. A helyzetet bonyolítja, hogy a központinak nevezett könyvtár az igazgatósági épületben kapott helyet Újpesten, de éppen itt nincsen nappali tagozatos oktatás. Minden gyakorlott könyvtáros azonnal átlátja, mennyi buktatóval jár mindez és érzékelheti, milyen keményen meg kell dolgoznunk pusztán azért is, hogy a Főiskolai Karon mindenkinek tudomása legyen arról: itt valóban VAN könyvtár.

Ráadásul a már említett fizikai szétszórtság nehézségeihez, korábban a könyvtárosoknak a földszinti és az emeleti helyiségek között ingázni kellett: a raktár fele itt volt, fele ott, sőt úgyszólván mindegyik folyosón hozzánk tartozott még legalább egy beépített szekrénysor. Ezekben a könyvtári célokra alkalmatlan szekrényekben a lehetőségekhez képest is a legügyetlenebbül elhelyezve aludta Csipkerózsza-álmát a többnyire öt-

letszerűen rendelt állomány. Méghozzá a régebbi fele ETO szerinti, az újabb leltárszám szerinti sorrendben.

Ez a Csipkerózsika-álom, sajnos a múlt év közepéig jellemző volt az egész könyvtárra, amikoris vezetőváltás történt. Nagyon remélem, hogy én, mint a könyvtár új vezetője, egyszer s mindenkorra fel tudom rázni, és ha kell, munkatársaimmal együtt folyamatosan felrázogatom az alvásból.

Mire alapozom ezt az önhittnek tűnő kijelentésemet? Elsősorban arra, hogy a Főiskola vezetése minden lehetőséget megad a könyvtár fejlesztéséhez. A helyiség gondok napjainkban mindenütt megoldhatatlan problémát jelentenek, de a mi helyzetünk már azzal is nagyon sokat javult, hogy megszűnt a földszinti-emeleti tagozódás és így az örökös föl-le rohangálás. A központi könyvtár alapterülete összességében most igen kedvező képet mutat, a százegynéhány négyzetméternek csak egy hibája van: a három szoba és a két terem mindegyikének külön bejárata van. Ráadásul az egyik olvasótermet az igazgatósággal közösen használjuk, abban kari üléseket tartanak, sőt (végszükség esetén) oktatnak is.

Ilyenformán a raktározást a költözködéskor alaposan át kellett gondolni. A már említett közös teremben üveges, zárt szekrényeink vannak, de az elmúlt nyáron számos polcot kaptunk, így összesen 150 polcfolyóméterrel bővült raktárunk. Ez tette lehetővé a kényszerűségből megszüntetett tanszéki letétek elhelyezését a központi könyvtárban és egységesen leltárszám szerinti sorrendben raktározni a kétféle rendszerű állományt. Elődeink számos, igen értékes, de nem a gyűjtőkörbe illeszkedő művet is beszereztek – ezeket vagy a kollégiumok állományába kell áthelyeznünk, vagy elajándékoznunk olyan könyvtárak számára, ahol igény van rá.

Állományunk kb. 40 000 kötetre tehető, melyben 75%-ban magyar, 25%-ban idegen nyelvű művek kapnak helyet. Folyóiratainkból 25 a külföldi cím, a többi 122 magyar nyelvű.

Mire terjed ki gyűjtőkörünk? Alapvetően a következő szakterületekre: ápolástan, csecsemő- és gyermekgyógyászat, egészségügy, dietetika, egészségügyi technika, élelmiszerhigiéne, fizioterápia, oxiológia, pedagógia, pszichológia, szülészet és nőgyógyászat, táplálkozástudomány.

A könyvtár feladata a két kollégiumot folyóiratokkal és könyvekkel ellátni, ezért számos szépirodalmi mű is megtalálható az állományban. A kollégiumokban is letéti könyvtárak működnek. Nyitvatartási időnk 34 óra hetenként a központi könyvtárban.

A tanszéki, illetve kollégiumi letétek nyitvatartása ettől eltérő. Beszerzési keretünk az 1991. évben könyvre 600 000 Ft, folyóiraatra 700 000 Ft volt. Ez az anyagi ellátottság kedvezőnek mondható.

1991. július elsején történt a vezetőváltás.

Augusztus végén költözött a könyvtár az új helyiségekbe, és ezzel egyidejűleg számítástechnikai eszközök beszerzésére kaptunk lehetőséget. Mérlegelve a körülményeket, az alábbiakat választottuk:

1 db 386-os 80 Mb kapacitású számítógép nyomtatóval, TEXTAR adatbáziskezelő nyelv és Könyvadatbázis.

Miért éppen ezeket vettük meg? Egyrészt azért, mert beléptünk a TEXTLIB fejlesztők klubjába, másrészt mert a könyvtárnak nincs folyamatosan épített, használható katalógusa. A régi könyvek mérhetetlen mennyiségű címléírását képtelenség belátható időn belül pótolni hagyományos módon. Mivel a költözés után az egész állományt egységesen leltárszám szerinti raktározási rendben helyeztük el, katalógus nélkül nem található meg a keresett mű. (ETO szerinti elhelyezésre egyszerűen nincs mód.) Szóval sikerült a könyvtárat használhatatlanná tenni – mondhatná a rosszmájú olvasó.

Nem tagadjuk, hogy az átmeneti nehézségek valóban fennállnak, de van megoldás, amely az alagút végét közelebb hozza számunkra. Ez a megoldás a Könyvadatbázis, amellyel több legyet üthetünk egy csapásra: a lelőhely és leltárszám felvitelével használható katalógust kapunk, és egyúttal az újraelktározás munkáját is elvégezzük, így valós képet kapunk az állományról.

Mi még az előnye a számítógépesítésnek?

Az, hogy hallgatóinkat megismertethetjük az új informatikai eszközökkel. S mivel az ifjúságnak csak a legjobb jó igazán, ezért azt az óriási

lehetőséget is megkaptuk a Főiskolai Kar vezetésétől, hogy CD-ROM leolvasót vásárolhassunk az oktatási feladatokkal összhangban lévő CD-ROM lemezzel, ill. adatbázissal együtt. Ez az adatbázis a SilverPlatter Nursing and Allied Health c. adatbázisa, 1986-tól 1991 végéig tartalmazza az ápolástan és egészségügy területén megjelenő, főleg angol nyelvű szakfolyóiratok referátumait. Most folyik a próbaüzem: a könyvtárosoknak is meg kell tanulniuk a számítástechnikai eszközök használatát. Most éppen a TEXTAR tanfolyam lezárása után vagyunk, megkezdjük adataink bevitelét a Könyvadatbázisba. A CD-ROM technikával is megismertetjük hallgatóinkat, és ezek után elmondhatjuk: ha kikerülnek a Főiskoláról, már nem lesz ismeretlen előttük a legkorszerűbb, világ-színvonalú információs technika.

Nursing and Allied Health című CD adatbázisunkat szeretnénk e cikkben is népszerűsíteni: minden érdeklődőt szeretettel várunk előzetes időpont egyeztetés után térítésmentes bemutatóra és lekérdezésre.

(Telefonszámunk: 1690-019/2 mellék, Bakos Éva könyvtárvezető).

Library of the Health College Faculty of the Medical University

Mrs Éva BAKOS, Chief Librarian

Budapest

The author reports on her efforts to revive the neglected library, her results to date and plans for the future. The stock is relatively large: 40,000 library units (75% Hungarian material). The recataloguing is being done on computer. They purchased a 386 computer with a capacity of 80 Mb and a TEXTAR data base handler, since the library has joined the club of TEXTLIB developers.

In harmony with the teaching tasks, they purchased a CD ROM reader and the SilverPlatter Nursing and Allied Health data base, which contains references of the journals appearing in the field of nursing and health care, mainly in English, for 1986 up to the end of 1991.

The college students are being introduced to the techniques used in the library.

Új szempontok, irányelvek egy tanszéki könyvtárban – avagy őrizzük meg a szakma presztízsét

KÖVESHÁZINÉ MUNTYÁN Alexandra

SOTE I. sz. Sebészeti Klinika Szakkönyvtára
Budapest

Mottó:

*„Hiszek az emberben,
Hiszek a mindenekfelett álló
egészség lényegében,
Test és lélek boldog egységében,
Hiszek a gyógyulásban,
Minden baj legyőzésében,
Az ember örök igazában
a fájdalommal szemben.”*

Idézet dr. Hankiss János professzor,
orvos-író: Hajnali három című
könyvéből

Az orvosi könyvtárak az egészségügy szolgálatában, a gyógyító-megelőző-kutató munkát segítve működnek. Az intézetbe látogató szakemberek előtt az orvosi könyvtár a klinika működésének hű tükré. Állományának gazdagsága, vagy szegényessége, szolgáltatásainak széles vagy szűk köre a felhasználók igényeit tükrözi.

A SOTE I. sz. Sebészeti Klinika Szakkönyvtárában 1991 óta dolgozom főállású könyvtárosként. A könyvtár állománya jelenleg 5470 kötet, személyzeti létszáma 1 fő. Főgyűjtőköre kiterjed a sebészet (elsősorban hasi és endokrin sebészet), a gasztroenterológia, transzplantológia és aneszteziológia irodalmának válogatással való gyűjtésére. A törzsanyag kiegészítője a rokon szakmák és társtudományok irodalma.

A klinika működésében központi helyet foglal el a könyvtár, segítséget nyújtva a klinika dolgozóinak gyógyító és tudományos munkájában.

Az olvasóterem patinás, antik hatású bútorzata a polcokon sorakozó gazdagon díszített könyv- és folyóiratállományával sajátos, kellemes külsőt mutat. A rendben tartott könyvtár mindig vonzó és bizalomkeltő.

Könyvtárunk használói elsősorban a klinika dolgozói, de látogatják orvosok, egészségügyi szakiskolák növendékei, valamint más egészségügyi intézmények szakemberei is.

A könyvtár felkeresésének oka lehet konkrét, pontosan meghatározott cél (pl. meghatározott szakkönyv kölcsönzése, egy folyóiratcikk elolvasása), vagy lehet általános tájékozódás, irodalomböngészés. Munkához, tanuláshoz általában meghatározott célú könyvtárlátogatás kapcsolódik.

Orvosaink gyakran szakterületük legújabb eredményei után érdeklődnek, vagy előadáshoz, cikkíráshoz, oktatáshoz keresnek irodalmat. A orvosok főleg a vizsgákra való felkészüléshez, szakdolgozat megírásához gyűjtenek információkat.

Az olvasónak nemcsak az az érdeke, hogy a dokumentumot kölcsönzés után tanulmányozhassa, hanem az is, hogy a legfontosabb dokumentumokhoz a könyvtárban bármikor hozzájuthasson. Ezért szükségesnek tartottam létrehozni a tájékozódáshoz legfontosabb műveket tartalmazó kézikönyvtárat. Ez a gyűjtemény nem kölcsönözhető. Nem lehet kölcsönözni a folyóiratokat sem.

Az állomány helybeni használatára az olvasóterem szolgál. Folyóiratcikk, könyvrészletek másolására lehetőség van. A könyvtár szolgáltatásai: a dokumentumok kölcsönzése, a nem kölcsönözhető dokumentumok helyben-használatának biztosítása, témafigyelés és irodalomkutatás, másolatkészítés, könyvtárközi kölcsönzés. A legnépszerűbb szolgáltatás az irodalomkutatás, a másolatkészítés és a könyvtárközi kölcsönzés.

A könyvtár tulajdonképpen alkotóműhelye a gyógyító-kutató munkának. A könyvtáros azon munkálkodik, hogy ehhez megfelelő háttérrel biztosítson. De még a legkisebb könyvtár sem boldogulhat a munka kellő megszervezése, ellenőrzése nélkül. Zavartalan működéséhez nélkülözhetetlen a fenntartó és a könyvtárhasználók együttes támogatása. Sokszor előfordul, hogy a könyvtáros döntési jogaitól megfosztva végzi munkáját. Márpedig alapszabály, hogy döntési jog nélkül kooperációban részt

venni nem lehet. Szükségszerű a könyvtár feladatát, a működésére vonatkozó legfontosabb szabályokat írásban rögzíteni (szervezeti és működési szabályzat, könyvtárhasználati szabályzat). Minden könyvtárban, amelynek legalább egy főfoglalkozású könyvtárosa van, munkarendet kell készíteni. A jól összeállított munkarend megelőzheti azokat az ellentmondásokat és következtelenségeket, amelyek a könyvtár és a könyvtárhasználók kapcsolatában kialakulhatnak. Az 1991. év fontos feladata volt a könyvtárban folyó munkafolyamatok szabályozása.

Tekintettel arra, hogy könyvtárunkban az elmúlt években több könyvtáros váltotta egymást – egy részük nem volt szakképzett –, az állomány feldolgozása, a nyilvántartások vezetése változatos képet mutatott. A könyvtár állományának azonnali leltározását ezért nem lehetett indítványozni. Az 1991. év legfontosabb célkitűzése az említett állapotok megszüntetése és az állományellenőrzés, leltározás előkészítése volt. Ez a munka egyrészt a nyilvántartások, másrészt az állomány rendezését foglalta magába.

Szerettem volna a könyvtár gyors tájékoztató képességét biztosítani az állomány rendszerezettsége és feltárása révén. Könyvtárunkban az állomány numerus kurrens raktározási rendje, a katalógusok hiánya nehezítette a könyvtári szolgáltatásokat. Szükségessé vált az állomány retrospektív feldolgozása és feltárása, továbbá cím-, szerzői és szakkatalógus építése.

Az év folyamán sor került az elavult, elrongyolódott, profilidegen dokumentumok egy részének az állományból történő kivonására is.

A retrospektív feldolgozó munka és a leltározás előkészületei mellett biztosítani kellett a napi, kurrens munka folyamatosságát is. Az új szolgáltatásként megindított témafigyelés, irodalomkutatás részben saját állományból, részben a SOTE Központi Könyvtárban működő MEDLINE adatbázisból történt.

A könyvtár állományának választéka a klinika feladatkörével összhangban alakul. Színvonalas szaklapokkal dicsekedhetünk, könyvállományunk sokszínűsége a szakmai vezetés igényességét tükrözi.

Könyvbeszerzésünk 1991-ben 124 kötet volt (magyar nyelvű 65, külföldi 59 kötet). Ebből vásárlás 101 kötet, ajándék 23 kötet, összesen 324 520 Ft értékben.

Folyóiratbeszerzésre fordított összeg 251 030 Ft. 34 féle folyóirat járt 1991-ben (magyar nyelvű 17, külföldi 17).

Egyéb dokumentum (doktori értekezés, kandidátusi értekezés, rektori pályázat, szakdolgozat) összesen 108 kötet.

A könyvtári állomány összesen 1991. december 31-én 5470 kötet 2 413 858 Ft értékben.

A könyvtárközi kölcsönzés nagyon népszerű, 330 kérésre kaptunk 358 dokumentumot másolatban.

Beiratkozott olvasó 1991-ben 90 fő volt, ebből nem klinikai dolgozó 14 fő, az olvasótermi látogatók száma 858 fő. A kölcsönzött dokumentum 642, a helyben olvasott irodalom 1490 egység volt.

A könyvtár szakmai fejlesztését felújítási munkálatok követték. A klinika igazgatójának hozzájárulásával megkezdődött a könyvtár modernizálása. Jelentős anyagi ráfordítással korszerűsítettük könyvtárunkat. Vásároltunk egy Canon FC 2 típusú másológépet, bővítve a könyvtár szolgáltatásait.

A retrospektív és kurrens feldolgozó munka ütemének növelésére beszereztünk egy katalóguscédula sokszorosítására is alkalmas Canon AP 1000 típusú írógépet.

A munkafolyamatok feladatorientált átszervezése szükségessé tette a dolgozók szoba és az olvasóterem felújítását, átrendezését. Szükség volna egy gyors és hatékony információt továbbító rendszer bevezetésére. A számítógépes irodalomkutatás iránt egyre nagyobb az érdeklődés. Könyvtárunkban egyelőre manuális eszközökkel történik az információszolgáltatás, a számítógép telepítése az elkövetkező időszak célkitűzése.

A klinika kiemelt feladata a medikusoktatás. Problémát jelentett, hogy a könyvtár olvasóterme a nap jelentős részében mint oktatási előadóterem állt az egyetem rendelkezésére. Az adott körülmények akadályozták

a rendszeres könyvtári munkát. Tekintettel arra, hogy a klinika tudományos-gyógyító munkájában fontos szerepe van a könyvtárnak, elsősorban a klinika dolgozóinak munkájához kellett biztosítani a megfelelő háttérrel. Az 1991. év fontos feladata volt ennek megoldása. Oktatás-szervezési kérdésekben is lépéseket tettünk. A körülmények javultak, de még további intézkedés szükséges.

A könyvtárak és könyvtári szolgáltatások iránt fokozódnak az igények. A tudományok fejlődése, az ismeretek gyors bővülése szükségsszerűen nagyobb követelményeket támaszt a könyvtárakkal szemben. Új perspektívák kihívásának kell eleget tenni, korszerűsíteni, gördülékenyebbé tenni a szolgáltatásokat. Így van ez az egészségügyi tanszéki könyvtárak esetében is.

Néhány tanszéken még ma is „divat”, hogy a könyvtárossal adminisztrációs, gépelési munkát végeztetnek. A kedvezőtlen körülmények, nevezzük tradícióknak, nehezítik a könyvtáros szakmai törekvéseit, a korszerű könyvtári szolgáltatásra való átváltást. Nem utolsó sorban rontják a szakma presztízsét is. Gyökerei a múltból erednek, abból az időből, amikor még a csekély állományú könyvtárak élére a munkahelyi vezetők környezetükből megbízottakat jelöltek ki. A tudományok fejlődtek, a könyvtárak állománya megnövekedett, a szakmai vezetés színvonala azonban alulmaradt. Még ma is előfordul, hogy tanszéki könyvtárakban csak megbízott könyvtárosok működnek. E megbízott könyvtárosok képzettsége, fő munkaköre vegyes képet mutat. Van köztük adminisztrátor, technikus, biológus stb. Ennek megfelelően az állomány feltárása, a nyilvántartások vezetése nem az előírások szerint történik. Teljes értékű könyvtárosi munka nem történhet más feladat betöltése mellett. A megnövekedett olvasói igények, a könyvtárak korszerű, gépesített szolgáltatásai jól képzett szakembereket követelnek és megkövetelik a szakmai ismeretek rendszeres fejlesztését is. Fontosnak tartom, hogy egészségügyi szakkönyvtárakban a könyvtáros egészségügyi ismeretekkel is rendelkezzen. Ez a háttér biztonságot ad a szakirodalomban való tájékozódásban és segítséget nyújt a kommunikációban.

A nehezedő gazdasági körülmények miatt a könyvtárak közötti együttműködésnek fontos szerepe van a könyvtárak mindennapi életében. Saját

állományukból nem tudják az olvasói igényeket kielégíteni. A könyvtárközi kölcsönzés adatai bizonyítják a társintézményekkel való kapcsolattartás fontosságát.

A SOTE Központi Könyvtárával a szakmai együttműködés személyes kapcsolattartás útján valósult meg. A könyvtárközi kölcsönzésben (Reprográfiai Csoport), a számítógépes MEDLINE adatbázisban való keresésben (Módszertani Csoport) és a szakirodalomban való tájékoztatásban együttműködésükkel segítették munkámat. A jó szakmai, munkatársi kapcsolatot bizonyítja, hogy a könyvtár néhány munkatársával együtt kétnapos külföldi tanulmányúton vehettem részt. Vendéglátó a grazi Karl-Franzens Egyetem Könyvtára volt.

Az OIK munkatársainak segítőkészségét mutatja, hogy a tájékoztatásban és irodalomkutatásban nélkülözhetetlen Magyar Orvosi Bibliográfia c. kiadvány hiányzó évfolyamait (1985-90) sikerült megszerezniem, biztosítva a kiadvány folyamatosságát.

A könyvtár fejújításához, szakmai előmeneteléhez a feltételeket az intézmény igazgatója. Törekvéseimet, célkitűzéseimet segítségével nem tudtam volna megvalósítani.

Még sok a tennivaló. Számos megoldásra váró feladatot kell teljesíteni. A felhalmozódott tartalmilag elavult dokumentumok és a szűk raktározási lehetőségek miatt további selejtezés szükséges. A megfelelő raktári rend kialakítása ennek a folyamatnak függvénye.

A leltározás előkészítését nehezíti a pontatlan nyilvántartások és régi kölcsönzések revideálásának lassúsága.

Az állomány feltárása több mint 10 éves elmaradást mutat. A retrospektív feldolgozás 1985-ig elkészült. Nehezíti a munkafolyamatot az állomány szétszórtsága is.

Szeretném, ha könyvtárunk a könyvtárak működését szabályozó rendeletek szerint működhetne, felzárkózva a SOTE Központi Könyvtár szakmai színvonalához, ezzel biztosítva a megfelelő háttérrel a klinika dolgozóinak színvonalas gyógyító-kutató-oktató munkájához.

New considerations and guidelines in a university department library

Mrs Alexandra KÖVESHÁZI

Library of the No. I Surgery Clinic Budapest

The new librarian of the No. I Surgery Clinic belonging to the library network of the Budapest Semmelweis Medical University outlines the plan to restore order in the neglected library and describes the start made on its implementation, from building up the stock and cataloguing, to the provision of various services. The new photocopier makes it possible to conduct a lively interlibrary exchange. The Medline services of the central library make possible literature searches outside the library's own holdings. The demands of the doctors at the clinic are steadily growing and next year it is planned to purchase a computer for the library.

C I S I O

Magyar nyeluen, és az

ÉGH IARASÁNAC ÉS CZILLA-
goknac külömb külömb természetinec folya-
lából való Practica. Melyből gyermekeknek fület-
seknek természetec, és az Napoknak
mivólta meg ísmertec.

Az az:

MAGYAR PLÁ-
NETÁS KÖNYV.

INVISIBILIA DEI PER

ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur

Rom: 1. verſ: 20.

COLOSVARAT

Az Könyvnyomtato által Magyarra fordítatot, és
vviolan ki adatot. Anno Christi 1592.
Eftendőben.

ORVOSTÖRTÉNELEM

HELTAI GÁSPÁR Cisiója 400 éves

JANTSITS Gabriella

II. Szemészeti Klinika Könyvtára
Budapest

Az évforduló hívja fel a figyelmünket arra, hogy ezt a már ritkaság számba menő könyvet közelebbről megismerjük.

A nyomda alapítója Heltai Gáspár (1520?-1574) kolozsvári protestáns lelkész, a XVI. század legjelesebb prózaírója. Kiadott vallásos műveket: biblia- és zsoltárfordításokat, hitvitázó iratokat, továbbá Bonfini Chroni-cáját, aesopusi meséket. Kiadói működésének azonban nemcsak vallási és irodalmi jelentősége van, de a magyar nyelv fejlődése és a helyesírás egységesítése szempontjából is.

Halála után 1575-től özvegye vezette a nyomdát, majd 1582-től fia ifj. Heltai Gáspár lépett apja örökébe. Ő adta ki a Cisiót 1592-ben. Ahhoz, hogy a könyvét kellően tudjuk értékelni, több mint 100 évre kell visszatekintenünk. Ugyanis a kalendáriumok (cisiók) eredete Regiomontanus (1436-1476) híres csillagász nevéhez fűződik. Vitéz János esztergomi érsek barátjaként több évet töltött Esztergomban, tanított az Academia Istropolitanán. Majd 1468-1471-ig Mátyás király udvari csillagásza és könyvtárosa volt, rendezte a Corvina gyűjtemény görög kézíratait. A tudományos légkör és a király érdeklődése elősegítette új csillagászati táblázatok elkészítését. 1472-ben adta ki Calendariumát, amelyet időszámítási segéd-eszköznek szánt. Ez a műve rendkívül népszerű lett, egész Európában elterjedt, s mintegy 400 éven keresztül sokszor kiadták. A későbbi kiadásokban a naptári részhez olyan újabb és újabb fejezeteket csatoltak, amelyek a széles néprétegek érdeklődését felkeltették. Az egyszerű ember anyanyelvén minden őt érdeklő kérdésre feleletet talált benne: időjárás, misztikus haj-

lamának megfelelő csillagjóslás, tenyérjóslás, gazdasági tanácsok, továbbá az akkor népszerű gyógyító eljárás, az érvágás, amely majd külön tanulmányt érdemel. A kiadók anyagi érdeküket szem előtt tartva mindvégig Regiomontanus neve alatt adták ki a naptárakat, bár ezek az idők folyamán az eredeti tudományos elgondolástól igen eltávolodtak. Megváltozott a külsejük is. Az érdeklődés felkeltése céljából a fontosabb fejezeteket feltűnő címekkel látták el és a szöveghez képeket is csatoltak, mert csak azt volt érdemes kiadni, amit nagy példányszámban vásárolnak meg.

Regiomontanus naptárának hatása hozzánk is eljutott, bár ezt a hazai nyomdai körülmények és útviszonyok is késleltették. Ilyen előzmények után látott hozzá Heltai Gáspár a Cisió előkészítéséhez. Az összeállításnál két bővített tartalmú kalendáriumot vett mintául: a Temporalt (1529-1536 között) és az Astronomiát, 1564. Ez a cisió a gazdagon illusztrált külföldi források szerényebb kivitelű utánzata, de az első illusztrált magyar kalendárium.

Ezek után lássuk, mit is tartalmaz a kis 18x15 cm-es „zsebnaptár” 119 oldalon? Ebből csak néhány fejezetet ismertetünk, de azt sem teljes egészében, továbbá nem az eredeti írásmóddal és ékezetekkel, mert ez az olvasást megnehezítené.

Az eredeti célnak megfelelően az első részben a naptár található. A napok mellett a névnapokat is közli, az egyházi ünnepekkel együtt. Pontosan megjelöli, hogy a „nap támad” hány óra, perckor, mikor nyugszik, valamint a nap és éj hosszát.

DECEMBER, KARACZON

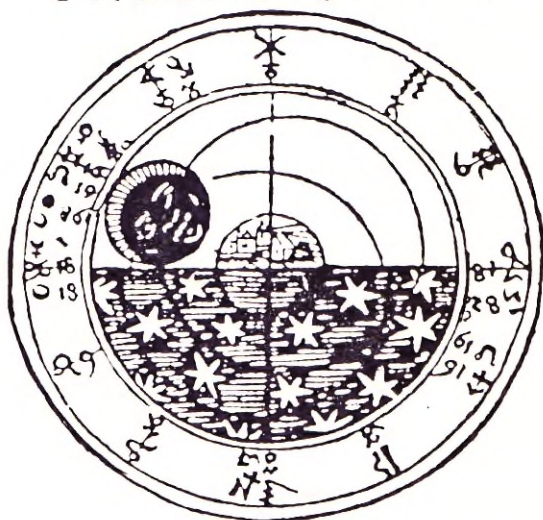
Napnac hoſ: 8. or: Eyncc kedig
hoſſa 15. ora.

A holdról többek között ezeket írja:

Ha tudni akarsz hasznos tudományt, tekintsd meg az új holdat melyik jegybe jár, avagy mikor tetszett fel, mely Planétában... mert ennek jötte és azért meleg, hideg, nedves lesz. Továbbá az új Holdról azt tanuld, ha fejezlik, tiszta időt várj, ha piroslik nagy szél indul, homályos ha lesz, esős időt tart...

AZ HOLDROL VALO PROGNOSTICON.

Igen érdekes az időjárásra vonatkozó népi megfigyelések közlése is, melyek közül néhány ma is megállja a helyét.

PROGNOSTICA TEMPE STATVM, AZ AZ, PARAST EM bereknek REGVLAI, az idő vál tozásáról.

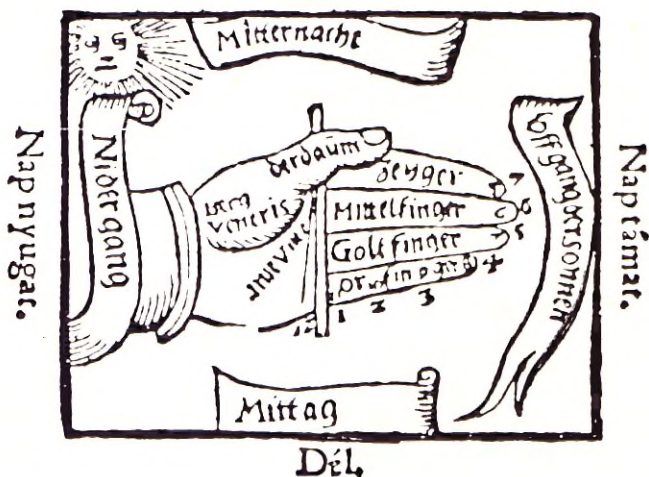
Mikor a nap felkeltében igen sütős meleg van, eső lesz. – Ha veres felhők vannak napnyugaton, tiszta idő lesz. – Ha oszolnak azok, eső lesz és szél. – A napnál feljöttében, ha homály vagy, esőt jegyez. – A nap körül mikor háló, azaz udvara vagy, amikor felkel, az mely felé ki bomol, oda szél lesz, ha mind eloszol, feltisztul. – A holdnak észak felől ha hegyes a szarva, szeleket hoz onnan. – Ha negyed rész elveresült, zápor esőt hoz. – Ha víz mellől elfutnak a madarak, hirtelen tél lesz. – Mikor a földön lakó madarak a víz körül zajognak, esőt hoznak. – Ha igen nagyoknak tetszenek a csillagok este, szelet hoznak. – Az álló víz ha igen meleg, mikor nem süti a nap, esőt jegyez. – Mikor a filemile erősen énekel és keservesen, hirtelen tél lesz. – Ha a víz igen kék, déli szelet várj abból, ha fekete, északi szelet. – Mikor igen felvitetnek a fellegek, tiszta időt várj onnan. – Mikor fagyos időn apró hó esik, sokáig tart a fagy, ha nagy széles hó esik, hamar felolvad. – Mikor sok fehér felleg vagy a Horizont felé estve, nagy havat jegyez. – Ha nagy a nap mikor feljő, esőt vonz. – A köszvényes ember ha fájlalja lábát, vagy kinek csontja törött és nem jól gyógyult, esőt érez. – Ha fájdalmasok mikor fáznak erősen hideg dér lesz. – Mikor igen terem a gyümölcs az is nem jó jel. – Ha száraz a tavasz, kevés gyümölcs lesz. – Ha sokat terem a szilva, háborus időket jegyez. – Ha békák erősen zajognak, esőt éreznek.

Ez a figura és fél kéz, amely következik, elődbe adja a bal kezének minden „állapottját”, melyből az órát megismered.

A figurának a magyarázata: legelőször látod a kéznek állását a világnak négy szegletre helyeztetvén, úgy mint „Naptámatra”, délre, napnyugatra és északra. – Másodszor vedd eszedbe, hogy a hüvelyked alatt levő dombocskát a bölcsek mons Venerisnek nevezik. – Harmadszor a dombocska alatt vagyon egy linea, azt linea vitaenek nevezik, azaz az életnek lineája. – Negyedszer a hüvelyk és mutató ujj közt szalmaszál nyúl alá, úgy mint a tenyérnek hajlatában, mely szalmaszáltól adatik az árnyék napnak tiszta fényébe.

KEZI COMPASTOM ES AR- NYÉK ORA, AZ AZ, BAL KEZÉBEN, mi módon ismerhesék az Orát, az vton iá- róc, és egyéb dolgokban foglal- tolsoc, mikoron az Nap tiffia és fíepen fénlic.

Eyflak.

Ez a kép is arra ad eligazítást, hogyan lehet az időt megállapítani:

FIGVRA MIMODON AL LYON AZ AZ EMBER, MELY az Orát nézi.

Tél.

Nyár.

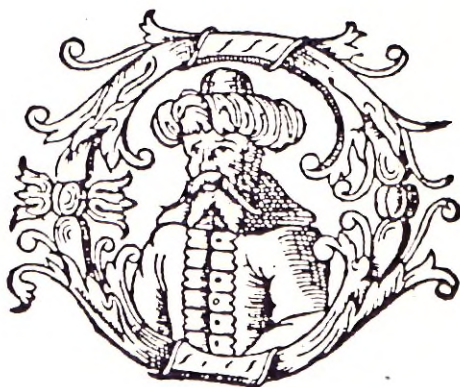
Vedd eszedbe a figurán, mi móddal fordultak ezek a Naphoz, télben és nyárban: mert télben arccal kell a napra állnod, nyárban pedig háttal. Annak felette a kezed ki nyújtása után még azt is eszedbe kell vened, hogy a hüvelyked alatt való domb alatt árnyékos legyen, annyira, hogy az a völgyecskét teljességgel úgy elfoglalja, hogy azért „külyeb” ne érjen az árnyék, azaz, hogy által ne érjen az árnyék az életnek liniáján, mert ez a próba és az igazgatás reá, hogy igazán szolgáljon ez az árnyék óra.

Ezt a fejezetet érdemes kosszabban ismertetni, mert az ember külsejéből fontos következtetéseket von le a jellemére.

PHISIOGNOMIA

AZ TAGOKNAC ALLASSAROL

valo itilet, melyből az Embernek természetü
meg ísmértetic.

A jelenségek az emberben nem „kételenséget” vetnek az embereknek erkölcsükre, hanem a természetnek hajlását mutatják meg: melynek mind az által ellene állhatni az okosság által.

Majd leírja a négy karakter típust:

A Melancholicusokat, azaz, fekete sárral bővelkedőket, szomorúaknak, és nehéz erkölcsűeknek mondjuk.

A Sanguineusokat, azaz, vérrel bővelkedőket szintén.... (hiányzik) való természettel látjuk hogy bírnak.

A Cholericusok, azaz sárral bővelkedők könnyűek a haragvásra.

A Phlegmaticusok, azaz nyállal bővelkedők restek és aluszékonyak.

Az igen nagy *fejű* agyatlant jegyez, az gömbölyeg és rövid, bölcsesség nélkül és elme nélkül vagyon. – Az valamennyire hosszú fő, mint az bot, gondviselő és vigyázó embert jelent.

A keskeny *homlok* nehezen tanuló elmét, értetlent és nagy ehetőt jelent, a széles pedig értelmességnek kicsiny voltát jedzi. Az gömbölyeg haragosságot. Az alacsony és leereszkedett, szemérmetességet és tiszta életút jelent. A négyszegű és közép nagyságú nagy bölcsességnek és jóságnak jelensége.

Az olyan *szem*, amely úgy mint valami tündöklő fényességnek cseppje világoskodik, jó erkölcsűt jelent. Mikor különb-különbképen forog a szem, hogy most fusson, most nyugodjék, azt jelenti, hogy gonosz forog immár szívében, de még meg nem cselekedte. – A tündöklő kék szem merészt jelent, vigyázót és álnokságot. – Az igen kívül való veres és kicsiny szemek zabola nélkül való nyelvet, azaz nyelvest jelentenek és álhatatlan nyughatatlan testet. – A pillogó szemek félénket és erőtlent jelentenek, az tágra álló szemek bolondságot és szemtelenséget jelentenek. A nagy szem és hosszú *szemöldök* rövid életet jelent. – Hosszú szem és hosszú szemöldök tudós embert de rövid életút jelent.

Az elő függő és igen nagy *fül* agyatlanságot, cázogást és gorombaságot jegyez: De az igen kicsiny álnokságnak jelensége. Az igen kerekded tanulatlant jegyez. A hosszú és keskeny irigykedésnek jelensége. A lefeküdt fül a fejére, restségnek jele.

A kelletinél kisebb *orr*, az lopóknak tulajdoníttatik.

Mikor az *ajak* elpittyedett és lefügg, agyatlanságot és tunyaságot jelent. Alul az igen kihasadt *száj*, kiterjedett *száj*, nagy ehetőt, kegyetlent és istentelen embert jelent.

A hosszú és vékony *nyakcsigolya* gonosz gondolatot jegyez. Az gömbölyeg a léleknek a jóságát bizonyítja és a testnek alábbvalóságát.

A vékony és hegyesen álló *vállak* leselkedő embert jelentenek. A rövid és kicsi *kéz* állhatatost és okost jelent. A meg horgos és vékony kéz cázogót és lopót jelent. A horgos és behajlított *körmök* gorombákat jelentenek és ragadozókat. Az igen rövidek gonoszra szándékozót. A kicsiny és vékony (*ujjak*) bolondot, a kicsinyek és temérdekek irigyet és merészt jelentenek.

A rövid és temérdek *láb* igen gyenge embert jelent. Az igen hosszú láb, a csalárd emberre vitetik. A vékonyka és kicsi láb gonoszra szándékozót jelent.

Akik nagy lépéssel járnak, bátor szívűek, nagy tehetők és hathatók. Aki gyorsan járván össze szorítja magát, orcáját a földre fordítja, és egész testét össze fogja, irigyet jegyez, fösvényt és csalárdot. Aki aprót lép, azt is sietve, gonoszra szándékozó és erőtlen.

A bőrnek színe: az igen fejr de halovány, erő nélkül valót, a tüzes szín, tündöklő szemmel együtt bolondságra hajol.

És végül nézzünk meg ábrát a tenyérjóságról: Ma amikor sokan foglalkoznak ezzel a tevékenységgel, érdemes összehasonlítani, hogy 400 évvel ezelőtt hogyan magyarázták az életvonalakat?

Három fő linea van az ember kezén, linea vitae, linea epatis, és linea capitis.

- A/ Valamely emberen a linea vitae és linea epatis igen hosszú, temérdek, piros, igen hosszú életü lészen az az ember. Valamely embernek igen sok apró kurta lineák vannak a kezén, vagy igen beteges lesz e világ szerint, vagy igen rövid életű.
- B/ Linea epatis össze ér a linea vitaeval, akár a linea cerebrummal, rettene-tes dolog ez: Mert vagy fejét veszik annak az embernek, vagy megnyuz-zák, vagy valami egyéb kinnal hal meg, és nyilván jobb lett volna annak, hogy ha nem született volna világra is, azt mondját a chiromatikusok.
- C/ Mikor két ágú a linea vitae oda fel, igen szép dolgot jegyez. Kedves le-szen az ilyen mindenek előtt, jámbor, vidám, hosszú életű, jó szerencsés.
- D/ Valamennyi liniát talász a két ujjad mellett, a kezed oldalán, annyi feleséged leszen.
- E/ Valamennyi liniát találsz a nagy ujjadnak a közepén, annyi gyermeked leszen.
- H/ A nagy ujjad alatt ha egyenes liniát találsz, honoris linea, mennél hosszabb és egyenesebb, annál nagyobb tisztességre leszen.
- M/ Mikor valamelyik ujjadnak a végein a felső articuluson liniákat találsz, vagy vízbe halsz, vagy valami hideg betegség miatt kell meghalnod.

Ezek után a szomorú jóslatok után találunk még jó tanácsokat a lovak betegségeire s ami igen fontos a vidéki embereknek, közli a „sokadal-mak” vagyis a vásárok helyét és időpontját.

Mindezekből látszik, hogy az egykor tudományos céllal készült csilla-gászati munkából népszerű kézikönyv lett, amelyben az olvasók az akko-ri igényeknek megfelelő tudnivalókat megtalálták. A mai olvasónak talán elavultnak tűnik sok minden, amit a könyv közöl, de a nyelv szépsége maradandó élményt jelent.

Irodalom

1. Ifj. Heltai Gáspár: Cisio, Kolozsvár, 1592, RMK. I. 256.
2. Weger Imre: Regiomontanus és a népnaptárak. Bp. 1937.

400th anniversary of the almanac of GÁSPÁR HELTAI

Mrs Gabriella JANTSITS, Ph. D.

Medical Library of the No. II. Ophthalmological Clinic Budapest

One of the great Hungarian prose writers of the 16th century and the founder of a printing house was Gáspár Heltai who published a book on health care reflecting the knowledge of the age and described as an "almanac". It contained descriptions of health care for popular use and advice, under the influence of the almanac of Regiomontanus. The communication gives a detailed presentation of the book which had a strong influence on the development of Hungarian medical language, among others, with its fine use of language.

PARRICAL, Anne:

B.I.R.D. database (Banque d'Information Robert Debré) from International Children's Centre

Health Information and Libraries 1991,2, 4, 209-212.

A Nemzetközi Gyermekközpont B.I.R.D. adatbázisa

A Franciaországban működő Nemzetközi Gyermekközpontot (ICC) 1949-ben, Robert Debré professzor kezdeményezésére alapították. A gyermekek és a családok egészségének fejlesztésében az információterjesztés az egyik legfontosabb tényező. Az ICC könyvtára 1950-ben alakult az intézet munkájának támogatására, valamint nyilvános könyvtári feladatok ellátására. Állománya 12 000 kötet könyvből, 420 kurrens folyóiratból, valamint disszertációkból és nem hagyományos dokumentumokból áll.

A BIRD adatbázist, amely elsősorban közegészségügyi, járványtani, gyermekfejlődéstani, táplálkozási kérdésekre valamint a hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos kérdéskörre koncentrál, 1981-ben hozták létre. Az adatbázis évi 5000, a nemzetközi szakirodalomból származó tétellel bővül. A feltárást egy 5000 kulcsszóból álló jegyzék alapján végzik. Az adatbázis jelenleg mintegy 102 000 bibliográfiai tételt tartalmaz.

Az adatbázist saját fejlesztésű szoftverrel, Wang számítógéppel hozták létre, és keresésre alkalmassá egy külső számítógépen tették. A könyvtárosok a Párizs külterületén lévő adatbázisból egy terminál és egy telefon segítségével tudtak adatokat lekérdezni. Ez a meglehetősen költséges eljárás 1988-ig volt életben.

Az ICC 1987-ben úgy döntött, hogy az adatbázist a könyvtárba kell telepíteni. Az intézetben dolgozó könyvtárosoknak nem volt megfelelő tapasztalatuk ahhoz, hogy maguk döntsenek az alkalmazni kívánt szoftver kérdésében. Egy külső tanácsadó segítségét vették ezért igénybe, akinek a könyvtár írásban megadta az adatbázisra és a folyóiratok számítógépes kezelésére vonatkozó igényeket. 10 szoftvert vizsgáltak meg, köztük volt

a Minisis, a Basis és a BRS. A szoftvereket használó könyvtárak meglátogatásakor az ICC könyvtárosait különösen érdekelte, hogy vajon számítógépes szakember dolgozik-e az adott szoftverrel, mert náluk nem tervezték plusz munkaerő alkalmazását.

Végül a Minisis szoftvert választották, amelyet egy Hewlett Packard 3000 kisszámítógéppel működtetnek. A Minisis könyvtári szoftver, amelyet a kanadai Nemzetközi Kutatásfejlesztési Központ fejlesztett ki. A rendszert egyaránt használják fejlődő és iparilag fejlett országokban.

A Minisis az ISO 2709 nemzetközi csereformátumnak megfelelően képes adatcserére. Kiválasztásánál további fontos szempont volt a keresési és a teaurusz kezelési funkció. A rendszer alkalmas továbbá időszaki kiadványok kezelésére, valamint a kölcsönzés és a beszerzés gépesítésére.

A Minisis rendszerben működő BIRD2 adatbázis 1991-re több mint 15 000 bibliográfiai rekordot tartalmazott. Az adatbázis definiálásánál sokat segítettek a korábbi adatbázisnál szerzett tapasztalatok. A BIRD1 adatbázist 1989-ben a külső számítógépről áttelepítették az ICC gépére a Minisis rendszerbe. Az adatbázist ekkor azonban még mindig csak házon belül lehetett használni, miközben fontos lett volna, hogy külső felhasználók is hozzájussanak a benne levő információkhoz. Ezen a helyzeten egy CD-ROM lemez kiadása segített, amelyet a Francia Kutatási Minisztérium segítségével tudtak megjelentetni. A lemez tartalmazza a BIRD adatbázisban 1981 és 1990 között feldolgozott 100 000 bibliográfiai tételeket. (A CD-ROM lemezt az ICC árusítja 3200 frankos áron.)

Az új számítógépes rendszer működtetésével és az optikai lemez megjelentetésével az ICC könyvtára a korábbiaknál magasabb színvonalon tud információkat szolgáltatni. Mindez a jó szervezésnek és tervezőmunkának köszönhető. A szótárral, a válogatással, a kereséssel kapcsolatos, valamint az adatbázis fejlesztésére vonatkozó munkálatokkal egy csoportot bízta meg, amely öt könyvtárosból és egy orvosból áll. A bibliográfiai adatok bevitelét öt fő adminisztratív munkaerő végzi.

A számítógép installálását, az adatok mentését és tárolását gondosan előkészítették, és a csoport munkája következtében az adatbázis működése gazdaságosabbá is vált.

Ford. Kovács (D) Katalin

Egy francia gyógyszerészeti dokumentációs központ tevékenysége az 1990/91-es tanévben

***BADOR, P. – LOCHER, F. – GALLEZOT, J.:**

Evaluation of the activity of the Pharmaceutical Documentation Centre of the Pharmacy Faculty of Lyon (France) from September 1990 to July 1991

A lyoni gyógyszerész karon a dokumentációs központot 1986-ban elsősorban azzal a céllal hozták létre, hogy a gyógyszerészhallgatók mielőbb megismerjék az információs és dokumentációs szolgáltatásokat.

A Gyógyszerészeti Dokumentációs Központ feladatai a következők:

- felhívni a gyógyszerészhallgatók és az egészségügyi szakemberek figyelmét a dokumentációs szolgáltatásokra, valamint a folyamatos önképzésre
- felkészíteni a végzős hallgatókat a kórházi gyakorlatra
- tájékoztatni a leendő egészségügyi szakembereket azokról a szakmán kívüli – társadalmi-gazdasági, számítástechnikai stb. – információkról, amelyekre a későbbiekben, napi munkájuk során szükségük lehet
- hozzászoktatni a hallgatókat a számítógépes szolgáltatásokhoz és a számítógép használatához.

* Az eredeti cikk a Health Information and Libraries 1991,2,4,169-180. számában jelent meg.

Az intézmény öt éves működése után a munkatársak elhatározták, hogy egy tanéven keresztül kérdőíves vizsgálat segítségével megpróbálják a tevékenység főbb területeit elemezni. A felmérés előkészítésénél fontos szempont volt, hogy a kérdőív rövid és könnyen kitölthető legyen, mert a lehető legtöbb választ akarták visszakapni. A vizsgálat 11 hónapja alatt (1990. szeptember és 1991. július között) 390 kérdőívet kaptak vissza. A válaszadók közül 68% használt dokumentációs kiadványokat, 32% számítógépes anyagokat és 33% igényelt fénymásolatot.

A visszakapott kérdőívek alapján a felhasználók 57%-a egyetemi hallgató volt, és közülük 41% volt gyógyszerészhallgató. A diákok legnagyobb része az utolsó évek közül került ki, és ezt több tényező magyarázhatja. Kórházi gyakorlatuk részeként gyógyszerészeti vizsgálatokat kell például végezniük. Kötelező tárgyük a bibliográfia és a tudományos szövegek írásának módszertana. Ráadásul az utolsó éveknek szakdolgozatot is kell készíteniük.

A dokumentációs központ szolgáltatásaival a válaszadók 89%-a elégedett volt. A munkatársak a felhasználói igények pontosításával is segítik a felhasználókat abban, hogy a keresett információkhoz minél hamarabb hozzájussanak. A felhasználók közül 53% egy óránál kevesebb időt töltött a dokumentációs központban, és ez is azt mutatja, hogy gyorsan megkapták a szükséges dokumentumokat. Azok, akik 1 óránál tovább maradtak, gyakorlatilag valamennyien a mikroszámítógéppel dolgoztak.

A Gyógyszerészeti Dokumentációs Központ munkatársainak véleménye szerint a jövőben a gyógyszerészhallgatók figyelmét még korábban (már a második vagy harmadik évben) kell felkelteni, azért, hogy a szolgáltatások számukra minél természetesebbé váljanak.

KOVÁCS (D) Katalin

Fenyegetés vagy új lehetőség a felhasználók által végzett információkeresés?

***SLINEY, Marjory**

End-users: threat or opportunity?

A könyvtáros szerepe megváltozott az évszázadok alatt: a könyvek és kéziratok őrzőjéből online közvetítővé és információs szakemberré vált. Munkája már nem csak a könyvekhez kapcsolódik. Sőt, a könyvtáros olyan szakember, aki összegyűjti, összekapcsolja és közvetíti a különböző forrásokból származó különböző típusú információkat.

Ez a változás fokozatosan következett be. A 60-as években, a telekommunikáció és az elektronika fejlődése következtében sok könyvtáros arra jött rá, hogy meg kell tanulnia a számítástechnikai ismereteket, ha nem akar feleslegessé válni. Az új technológia elsajátításának igénye ugyan először önvédelmi ösztönből született, hatásában azonban önzetlen célokat, a felhasználók érdekeit szolgálta.

A 80-as évekre a könyvtárakat már információs központokként, az információ valamennyi formáját közvetítő intézményként kezdték számontartani. Ekkor már egyre több felhasználónak volt saját személyi számítógépe, és ezzel egyidőben számos intézmény indított a felhasználók számára számítógépes tanfolyamokat. Újabban a felsőoktatási intézményekben mindennapossá vált a CD-ROM adatbázisokban való felhasználói keresés.

Az észak-amerikai könyvtári szakirodalomban az utolsó néhány évben visszatérő téma a felhasználók által végzett keresésben rejlő fenyegetés. Ezt azért kell komolyan venni, mert a felhasználói információ keresés gyakorlata befolyásolja a könyvtárosok helyzetét és szerepét. Alapvetően jó dolognak tekinthető, hogy a felhasználók ugyanolyan jól eligazodnak a számítógépes adatbázisokban, mint a szótárak lapjai között. Mégis, sok könyvtáros fél ennek következményeitől. Ezzel kapcsolatban két összefüggő félelem létezik. Az első az, hogy a felhasználók saját maguk találják meg az információkat. Ez a félelem valószínűleg egy félreértésből

* Az eredeti cikk a *Health Information and Libraries* 1991,2,4,181-185. számában jelent meg.

ered, amely részben az ismeretszerzésre, részben a könyvtárosnak e folyamatban játszott szerepére vonatkozik. Valójában az olvasók mindig is találtak maguktól információkat, és ebből a szempontból teljesen mindegy, hogy ezeket az információkat adatbázisokból vagy könyvekből szerzik be. A második félelem a könyvtárossal mint információközvetítővel kapcsolatos, mert a felhasználók által végzett információkeresést közvetlen, saját információközvetítő szerepükkel szemben jelentkező kihívásként érzékelik a könyvtárosok. Úgy érzik, hogy mivel a felhasználók otthonukból vagy munkahelyükről kényelmesen hozzáférnek az adatbázisokhoz, az információszerzés folyamatában a könyvtárosoknak és a könyvtáraknak nincs szerepük. Mindez azonban csak akkor lenne igaz, ha a könyvtárost pusztán technikusnak tekintenénk. A valóságban azonban a könyvtáros nem technikus, hanem a technológiák menedzsere.

„Változnak az idők, és bennük mi is változunk” – tartja a régi mondás. Ha az új technológiák minden előnyét ki akarjuk aknázni, nekünk is változnunk kell. A felhasználók – különösen a jelenlegi felsőoktatási intézmények hallgatói – olyan korban nőttek fel, amelyben az audiovizuális dokumentumok használata és a számítástechnika alkalmazása teljesen természetes.

A könyvtáros hagyományosan passzív információszolgáltatóból aktív információszolgáltatóvá válik, és sok könyvtáros aggódik a szerepében bekövetkezett változás miatt. Ebben a helyzetben azonban a felhasználói oldalon bekövetkezett változásokat nem fenyegetésnek, hanem lehetőségnek, kihívásnak kell tekinteni.

Az online keresés mellett a felhasználóképzés alternatív szerepet kínál a könyvtáros számára. Ennél még fontosabb, hogy ezáltal a könyvtáros egyenlő partnerként részt vesz az oktatásban. Mindez lehetőséget biztosít arra, hogy a könyvtárosok újraértelmezzék feladatukat, elismeressék az orvospérezésben játszott szerepüket, valamint kifejlődhessen az oktató könyvtár koncepciója.

A könyvtáros feladatának újraértelmezése

A könyvtárosok szerepét a külső tényezők (a telekommunikáció és az elektronika fejlődése) állandóan változtatják, és az új technológiák új fel-

adatokat is jelentenek. Mégis, maguknak a könyvtárosoknak kell szerepüket újrafogalmazniuk, és a már hagyományosnak minősülő információszolgáltatás mellé az oktatási feladatokat is be kell építeniük.

Az oktatásban játszott szerep elismertetése

A könyvtárosok régóta tartanak felhasználóképző tanfolyamokat. A felsőoktatási intézmények könyvtárosai által tartott előadások azonban egészen a legutóbbi időig általában nem feleltek meg a valós igényeknek, mert a felhasználóképzés elsősorban az információkhoz való hozzáférésre koncentrált.

Napjainkban ezen a területen a következő változások figyelhetők meg:

- a modern pedagógiai felfogás szerint az emberek egész életükben tanulnak
- az orvos-oktatók tudják, hogy a tanrendben nincs megfelelő informatikai képzés
- a könyvtárosok kezdik belátni, hogy részt kell venniük a felhasználók képzésében.

Akkor fogják elismerni a könyvtárosok oktatásban betöltött szerepét, ha a könyvtárosok

- bebizonyítják, hogy képesek az információs készségek megtanítására
- integrálni tudják az informatikai tárgyakat az orvosi tananyagba
- figyelemmel kísérik az önálló tanulással kapcsolatos legújabb oktatási koncepciót.

Az orvosi könyvtárosoknak aktívabb szerepet kell vállalniuk az oktatási programok elkészítésében, és szorosan együtt kell működniük az egészségügyi szakemberekkel.

Az oktató könyvtár

Az oktató könyvtár gondolata már legalább egy évtizede létezik, a gyakorlatban azonban erre még csak kevés példa található. Az oktató

könyvtár olyan intézmény, amely aktívan és közvetlenül vesz részt a felsőoktatásban.

Az oktató könyvtáraknak a következő területekre kellene koncentrálniuk:

- hagyományos bibliográfiai ismeretek oktatása
- számítógépes adatbázisokra vonatkozó felhasználói képzés
- a kritikai gondolkodás készsége
- orvosi informatika
- nem kifejezetten könyvtár-specifikus információs készségek.

Az oktatás során a felhasználóknak olyan ismereteket kell átadni, melyek birtokában választani tudnak. A képzés során a következő felhasználói ismereteket és készségeket kell fejleszteni:

- információkezelési készségek
- keresési stratégiák
- kutatási technikák
- kritikai gondolkodás
- számítógépes ismeretek.

Összefoglalásként elmondható, hogy ha az orvosi könyvtárosok a felhasználói oldalon végbemenő változásokat nem lehetőségnek és kihívásnak tekintik, akkor saját magukat teszik feleslegessé.

Ford. KOVÁCS (D) Katalin

Kanada és az Egyesült Államok orvosi könyvtári hálózatának összehasonlítása

***GROEN, Frances**

A comparative review of medical library networking in Canada and the United States

A sikeres észak-amerikai könyvtári együttműködés hátterében a hálózatban részt vevők közötti kölcsönös megértés és tisztelet áll. A hálózatok tagjait közös cél: a biomedicinális szakirodalomhoz való minél jobb hozzáférés biztosítása vezérli, és ennek érdekében kompromisszumokat is késznek kötni.

A könyvtári források megosztására több kifejezést szoktak használni. A *könyvtári kooperáció* a legátfogóbb fogalom, amely magában foglalja valamennyi, a könyvtárak között fennálló kapcsolatot. A *network*, a *könyvtári hálózat* olyan rendszerre utal, amelyben minden résztvevő között van kapcsolat. A *könyvtári konzorcium* fogalma egy bizonyos földrajzi egység könyvtárait jelöli, amelyek megosztják a forrásokat, és amelynek szakértői együttműködnek.

Könyvtári kooperáció régóta létezik az észak-amerikai orvosi könyvtárak között. Kezde a nagyobb orvostudományi egyetemek és a hatókörükben működő kisebb, elsősorban kórházi könyvtárak közötti kapcsolatok kialakulására tehető. Ez a fajta kapcsolat gyakran egyirányú volt: a nagyobb könyvtár tanácsokkal, konzultációs lehetőségekkel segítette a kisebbet, sőt, ellenszolgáltatás nélkül dokumentumokkal is ellátta. Ez a szemlélet a 90-es évekre teljesen megszűnt. Ennek oka részben az, hogy a kisebb könyvtárak nagyon sokat fejlődtek az évek során. Másrészt, a megnövekedett munka miatt a nagyobb könyvtáraknak nincs már annyi idejük, mint korábban. A változáshoz hozzájárult a könyvtári számítógépesítés és a konzorciumok kialakulása is.

A hálózat egy formálisabb kapcsolatot jelent, amelyet jellemez a közös rendszerben való részvétel, a forrásmegosztás és a pénzügyi ellenszolgáltatás

* Az eredeti cikk a *Health Information and Libraries* 1991,2,3,111-118. számában jelent meg.

– akár direkt módon a szolgáltatásokért fizetve, akár indirekt formában, tagsági díj befizetésével. Az orvosi könyvtárak körében hálózatok elsősorban a dokumentumkölcsonzés érdekében alakulnak ki. Ezen kívül hálózat jöhet létre közös állományfejlesztés céljából vagy közös katalógus létrehozására is. Hálózatokat alapvetően azért hoznak létre, mert a könyvtárosok tudják, hogy egyedül egy könyvtár ma már nem működhet hatékonyan.

A konzorciumok a hálózatokra épülnek. Tagjaik csatlakozása önkéntes, és a résztvevők alávetik magukat a konzorcium által létrehozott irányítási rendszernek.

Miért érdemes a könyvtáraknak együttműködniük?

Számos meggyőző érv szól a hálózathoz való csatlakozás mellett. A résztvevők számára előnyös az információkhoz való jobb és gyorsabb hozzáférés. Konkrét gazdasági hasznot jelent, hogy nem kell drágán beszerezni a ritkán használt szakirodalmat, mert azt más könyvtártól, amely szintén tagja a hálózatnak, meg lehet szerezni.

A hálózat könyvtárosok együttműködését is jelenti. A hálózatban való részvétel rendkívül fontos eredménye a könyvtárosok szakmai fejlődése. Az együttműködés végeredménye pedig a könyvtári szolgáltatások fejlődése, a felhasználók elégedettsége.

A könyvtári kooperáció legfontosabb területei a következők:

1. A könyvtárközi kölcsönzés vagy dokumentumszolgáltatás rendszerének kialakítása. (Más könyvtártípusoktól eltérően, az orvosi könyvtárak csak ritkán kölcsönzik az eredeti dokumentumokat, esetükben ezért helyesebb dokumentumszolgáltatásról beszélni, hiszen a legtöbbször folyóiratcikkekről készített másolatok megküldéséről van szó.)
2. Közös adatbázisépítés.
3. Szakértői együttműködés a referenz kérdésekre adott válaszok kidolgozásában.
4. Munkaerőmegosztás.
5. Katalógizálási együttműködés.
6. Könyv- és folyóiratbeszerzési együttműködés.
7. Együttműködés a duplumcserében.

A hálózati együttműködés okai és alapjai általában egyetemesek. A forrásmegosztás haszna minden országban ugyanaz, de a hálózatok felépítése eltér, mert azt befolyásolják az adott országra jellemző gazdasági, politikai és földrajzi tényezők. Megvizsgálva Kanada és az USA orvosi könyvtári hálózatait, a közös jellemzők mellett jelentős különbségeket is lehet találni.

A kanadai orvosi könyvtári hálózatok

Kanada 10 szövetségi tartományból és 2 szövetségi területből álló ország, az USA 50 állam szövetsége. A politológusok szerint megszületésekor Kanadát központosított hatalom, az Egyesült Államokat pedig decentralizált államigazgatás jellemezte. Ez a helyzet azóta megváltozott. Az USA központosította az államigazgatást, Kanadában pedig két fontos kormányzati szféra: az egészségügy és az oktatás decentralizálódott, a tartományok hatáskörébe került. Emiatt Kanadában a könyvtárak közötti együttműködés alapja a regionális tevékenység. Az országban nincs központi orvostudományi könyvtár. A kanadai orvosi könyvtárak a 16 orvostudományi egyetem illetve főiskola körzetében fejlődtek ki.

A központi könyvtár hiánya ellenére a szövetségi kormányzat régóta vállal bizonyos központi szerepet az orvosi könyvtárügy területén. Az 1966-ban alapított Országos Tudományos Könyvtár keretében 1967-ben hozták létre az Orvostudományi Forrásközpontot. 1974-ben jött létre a ma is működő Kanadai Tudományos és Műszaki Információs Intézet (CISTI) az Országos Tudományos Könyvtár és a Műszaki Tájékoztató Intézet összevonásából. A CISTI-hez került az Orvostudományi Forrásközpont is, amely az Amerikai Orvostudományi Könyvtár, a National Library of Medicine (NLM) kanadai partnerintézménye. A Központ folytat le minden olyan tárgyalást, amely az NLM szolgáltatásainak kanadai felhasználásával kapcsolatos, és az egyes könyvtárak a központi intézményen keresztül szerződnek.

A 16 felsőoktatási orvostudományi intézmény mellett könyvtári hálózatok jöttek létre. Az együttműködést kezdetben a kórházi könyvtárak és az egyetemi könyvtárak közötti informális kapcsolat jelentette. Kanadában nincs olyan hivatalos szervezeti és támogatási rendszer, mint ami-

lyen az USA regionális orvosi könyvtári programja. A hivatalos együttműködés, a hálózatok kialakulásának egyik első jele a regionális központi folyóiratlelőhelyjegyzékek megjelenése volt. A 70-es évekre valamennyi régióban elkészültek a számítógéppel előállított központi folyóiratjegyzékek, amelyek helyben segítették a források megosztását.

A CISTI évente kiadja azoknak a kanadai könyvtárakban megtalálható folyóiratoknak a lelőhelyjegyzékét, amelyeket az Index Medicus feldolgoz. A központi intézmény szorgalmazza az Index Medicus által feldolgozott, de Kanadában nem elérhető folyóiratok beszerzését. A központi folyóirat-lelőhelyjegyzékek a dokumentumszolgáltatás fontos eszközei, hiszen a felhasználó a lelőhelymegállapítással egyidőben kérhet folyóiratcikk másolatot is. Kanadában a CISTI valamennyi tudományterületen a hazai és a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés országos központja. A dokumentumkérések 63%-a elektronikus úton, a CAN/DOC hálózaton keresztül érkezik. A CAN/DOC a CISTI és az ENVOY (egy kereskedelmi postai szolgáltató rendszer) által kifejlesztett online rendszer, a CAN/OLE része. 1989/90-ben a CISTI 480 000 (naponta több mint 1600) dokumentumot dolgozott fel. A dokumentumok feldolgozása technikailag sok tekintetben hasonlít az NLM szolgáltatásaihoz, de van egy fontos különbség: a CISTI nem várja el, hogy a kéréseket más könyvtár teljesítse. A beküldött könyvtárközi kérések első és egyúttal utolsó állomása is a CISTI, amely valamennyi kérést teljesít, függetlenül attól, hogy melyik könyvtár a kérő intézmény. A CISTI nem nyújt viszont anyagi támogatást a helyi információszolgáltatáshoz. Ennek oka abban kereshető, hogy az egészségügyi ellátást nem a szövetségi kormányzat, hanem a szövetségi tartományok finanszírozzák. Kanadában nincs hivatalosan meghatározott útja a könyvtárközi kérések továbbításának, és központi visszatérítési program sem működik. Mégis, az orvosi könyvtárak könyvtárközi kölcsönzési gyakorlata nagyon hasonlít az USA-ban kialakulthoz: a kéréseket először helyi forrásokból próbálják teljesíteni, és csak akkor fordulnak a CISTI-hez, ha ez nem sikerül.

Az USA regionális orvosi könyvtári hálózata

Az Egyesült Államokban működő nagyon fejlett hálózatról számtalan közlemény tudósít. A hálózat annak a ténynek a felismerése következtében

született, hogy az erősen támogatott kutatásokkal ellentétben az orvosi könyvtárak nagyon rossz helyzetben voltak. A 60-as évek elején az amerikai orvosi könyvtárak adatokkal támasztották alá a könyvtári támogatások növelésének szükségességét. 1965-ben törvény jelent meg az orvosi könyvtárak támogatására. Ez a törvény tette lehetővé, hogy az NLM a világ biomedicinális szakirodalmát az ország valamennyi szakembere számára hozzáférhetővé tudja tenni. Alapvető célként azt tűzték ki, hogy az amerikaiak a legjobb orvostudományi információszolgáltatásra épülő, legmagasabb színvonalú egészségügyi ellátásban részesüljenek. A törvény biztosította a meglévő orvosi könyvtárak fejlesztését, új könyvtárak építését, az orvosi könyvtárosok képzését, a szakterületen történő kutatások végzését, az információs források fejlesztését és a regionális orvosi könyvtári rendszer kialakulását.

Az információkhoz való hozzáférés fejlesztése az új számítógépes technológiákat alkalmazó orvosi könyvtárakra épült. Először 11 regionális központot alakítottak ki, majd ezek száma 7-re redukálódott, és a régiók a hét központi könyvtár körül alakultak ki. A regionális központok feladatkörébe kölcsönzési és fénymásolatszolgáltató tevékenység, a MEDLARS szolgáltatások közvetítése, a referenz munka támogatása valamint a könyvtárosok tájékoztatása és képzése tartozott. Feladatuk volt továbbá az orvostudományi információ iránti igények folyamatos mérése a régiókban, aktív beszerzési program folytatása és az egészségügyben dolgozók folyamatos képzésének támogatása. Az NLM-től viszonzásként anyagi támogatást, valamint a hálózat irányításával és koordinálásával kapcsolatos segítséget kaptak. A kezdetben ingyenes könyvtárközi kölcsönzést egy szabályozott rendszer váltotta fel.

A könyvtárközi kölcsönzési rendszerben nagy előrelépést jelentett, hogy 1973-ban megkezdte működését a SERLINE, amely az NLM, a regionális központi orvosi könyvtárak és a régiók orvosi könyvtárainak folyóiratállományát tartalmazó adatbázis. A SERLINE az 1971-ben meginduló MEDLINE szolgáltatást egészítette ki, először csak offline módon. 1976-ban, a DOCLINE kifejlesztésével lehetővé vált, hogy a könyvtárközi kéréseket online lehessen intézni. A DOCLINE a könyvtárközi kéréseket automatikusan a kért folyóiratot birtokló legközelebbi könyvtárhoz irányítja. A teljes DOCLINE rendszer, amely kapcsolódik a SER-

HOLD-hoz, az országos folyóiratnyilvántartó rendszerhez, 1985 óta működik. A MEDLINE, a SERHOLD és a DOCLINE rendszerek biztosítják a legfontosabb biomedicinális információk azonosítását és szolgáltatását.

1989-ben indult útjára az NLM OUTREACH programja, amely az ország távoli pontjain dolgozó valamennyi egészségügyi szakember számára is biztosítani tudja a számítógépes információkeresést és a dokumentumokhoz való hozzáférést. Az NLM által kifejlesztett GRATEFUL MED, egy olcsó mikroszámítógépes szoftver, amely a MEDLARS rendszer több mint 20 adatbázisához biztosítja a hozzáférést, hozzájárult az OUTREACH program sikeréhez.

Következtetés

A hálózatok értékelésének alapjául a költségek elemzése és a szolgáltatások megbízhatóságának mérése szolgál. A hálózatok rendkívüli módon ügyelnek a megbízhatóságra. A szolgáltatások megbízhatatlanságának kockázatát a fejlett hardver-, szoftver- és kommunikációs eszközök alkalmazása, valamint természetesen maguk a kiváló gyűjtemények is csökkentették. Az adatmentésre szolgáló rendszerek is hozzájárultak a megbízhatósághoz.

A hálózatok alapvető feltétele, hogy a hálózati tagok használják a hálózatot és megosszák a gyűjteményeikben található dokumentumokat. A hálózatokat a könyvtárak közötti gyakori kapcsolatok, valamint a tagok képzését végző és számára tanácsokat nyújtó hálózati koordinátorok működése tartja életben. A könyvtári hálózatok fejlődését elősegítik a hírlevelek, az oktatási anyagok és a konferenciák. A munka értékelésének főbb technikája az eredmények folyamatos mérése és a hálózati tevékenység mennyiségi elemzése. Mindez olyan alapot jelent, amelyen a hálózatok folyamatosan fejlődni tudnak annak érdekében, hogy az alapvető orvostudományi információkat igénylő valamennyi szakember számára biztosítani tudják a hozzáférést.

Ford. KOVÁCS (D) Katalin

MUNKABESZÁMOLÓK

AZ ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI INFORMÁCIÓS INTÉZET ÉS KÖNYVTÁR (MEDINFO) BESZÁMOLÓJA AZ 1991. ÉVBEN VÉGZETT MUNKÁJÁRÓL

Az Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár (MEDINFO) 1991. évi költségvetési előirányzata 68 800 eFt, teljesítése 68 400 eFt volt. Bevételi előirányzata 5170 eFt., teljesítése 7025 eFt volt.

Az év során a Corvina alapítvány közvetítésével az amerikai Melon alapítványtól intézetünk 27 000 dollárt kapott fejlesztésre. Ezen az összegben be tudtunk szerezni egy Meridián CD-olvasó tornyot, amely 14 lemez egyidejű kezelésére képes, 386-os IBM AT számítógéppel, színes monitorral, klaviatúrával. Ugyancsak sikerült beszereznünk egy Philips gyártmányú CD-olvasót, amely 1 lemezt kezel, 286-os AT számítógéppel, színes monitorral, klaviatúrával. Ez a munkaállomás kifejezetten új CD-ROM adatbázis, az Európai Község JUSTIS4 elnevezésű jogi adatbázisának használata céljából érkezett.

Az említetten kívül beszereztünk 11 orvosi, egészségügyi és szociális tárgyú adatbázist CD ROM lemezeken, a meglévőket pedig (pl. a Medline adatbázist) aktualizáltuk.

A Magyar Orvosi Bibliográfia számítógépes előállításán több változtatást hajtottunk végre, módosítottuk az egyes füzetek felépítését.

Az egyes munkaterületek feladatainak teljesítése

1. Vezetés, igazgatás

Szervezeti intézkedések

A kiadói, nyomdai és számítástechnikai főosztályt megszüntettük és az egyes osztályokat önállósítottuk.

A Szentkirályi utcai épületünk előcsarnokában külföldi és részben hazai gyógyszergyártó és forgalmazó cégek kaptak lehetőséget arra, hogy állandó kiállításon mutassák be termékeiket.

Bel- és külföldi kapcsolataink

Intézetünket az év során több külföldi könyvkiadó és egészségügyi szervezet képviselői látogatták meg.

Tovább fejlődött kapcsolatunk a WHO-val. Regionális alközpontjaként díjtalanul használhatjuk koppenhágai irodájának adatbázisát.

Látogatóink voltak: Victor R. Doughty (EÁ) az üdvhadsereg képviselőjében, Hanna Vuory (a WHO/Euro irodától); Dr Franz Hong Hanh (a Buddhista misszió képviselőjében); Marcelo Sosa, spanyol számítógépes szakember Madridból; V. Rajalakshmi (INSDOC) Indiából; Anne Bein és Graham Waters a Swets és Zeitlinger GmbH képviselőjében.

Munkatársaink közül dr. Borsy Tamás részt vett a Berlinben rendezett online-továbbképzésen, ahol vegyészeti adatbázisok (pl. a Fiz-chemie, Belstein) használatát tanulmányozták. Részt vett Bécsben a HECLINET-ben résztvevő országok három napos évi konferenciáján és a Budapesten, a COMPAIR keretében megtartott OnDisc'91 konferencián.

Koltay Tibor megkapta a Gombocz ösztöndíjat, ami az amerikai Kent egyetemen 1 éves továbbképző tanfolyamokon való részvételt jelent részére 1991-1992-ben.

2. Szakkönyvtári főosztály

2.1 Orvostudományi szakkönyvtár

Az év során a hosszabbított nyitvatartási időben 6244 olvasó 12 548 könyvtári egységet olvasott helyben és 3786 egységet kölcsönzött. Az olvasók 25%-a egészségügyi főiskolás, 15%-a orvos és egyéb diplomás, 10%-a egészségügyi szakdolgozó volt. A könyvtárközi kölcsönzés keretében 913 alkalommal 2046 dokumentumot küldtünk az igénylő könyvtáraknak. A megküldött dokumentum másolatok száma 1840 volt 23 785 oldal terjedelemben. A könyvtár által kért és kapott dokumentumok száma 114 volt.

Állományalakítás

1991-ben 626 könyvet szereztünk be 478 989 Ft értékben. A kurrens folyóirat féleségek száma összesen 561 volt. Ebből 447 féle volt a külföldi és 114 féle a magyar szakfolyóirat.

A könyvtár gyarapodásának összértéke az év során 6 184 685 Ft. Állományapasztás keretében 573 könyvet és 873 kötet folyóiratot töröltünk 247 132 Ft értékben.

Nemzetközi csere

A cserében az év rendhagyó volt, mivel a közép-kelet-európai politikai változásokat több partner-intézmény megszűnése követte. Ez számunkra csak Németországból 14 féle folyóirat cseréjének megszűnését jelentette.

37 országból 135 cserepartnerünk volt, akikről 179 féle periodikát, 217 disszertációt és 44 könyvet kaptunk, cserébe 60 évfolyam *Therapia Hungarica*t és 47 féle magyar folyóirat-évfolyamot küldtünk.

Tartalomjegyzék szolgáltatás

Folyóirat-tartalomjegyzék szolgáltatásunkat 111 megrendelő vette igénybe. A megrendelések száma 314 volt. 126 féle folyóirat tartalomjegyzékének a másolatát küldtük meg, közvetlenül az egyes számok megérkezése után.

Központi katalógus

Az év során a Könyvtárhálózati és oktatási osztálytól átvettük az orvosi szakkönyvtári hálózat külföldi könyvek központi katalógusának szerkesztését. A katalógus 1991-ben 5800 frissen beszerzett könyv címadatával bővült.

A mikrofilmszolgáltatást elegendő megrendelés hiányában megszüntettük.

2.2 Szociális és Egészségügyi Szakkönyvtár

5600 olvasó 7854 könyvtári egységet olvasott helyben és 9311 egységet kölcsönzött. Könyvtárközi kölcsönzés keretében 230 könyvtári egységet küldünk, 164-et kértünk.

Állományalakítás

1527 könyvet szereztünk be 1 394 200 Ft értékben. A külföldi kurrens folyóirat féleségek száma 220 volt. A magyar folyóirat féleségek száma 109 volt. Az 1991. évi gyarapodás összértéke 4 966 305 Ft volt. A nemzetközi csere az év folyamán az előző évihez képest 5%-kal csökkent néhány közép-kelet-európai ország csere-partner intézményének megszűnése miatt. 3 féle folyóiratot kaptunk cserébe az Egészségügyi Gazdasági Szemléért.

A WHO letéti könyvtár 120 kötettel gyarapodott, így az állomány 697 kötetet tesz ki.

A már elavult, eladatlan ESZTIK kiadványokat kivontuk az állományból. Nagy részüket ajándékként elfogadta az Újpesti Kórház, az Országos Kórház- és Orvostechológiai Intézet valamint a Marosvásárhelyi Orvostudományi Egyetem könyvtára.

Decemberben új Rank xerox gép került a könyvtárba a Soros alapítvány jóvoltából.

3. Bibliográfiai Osztály

Elkészült a MOB 1991/1-5. száma. A kiadvány az év során minőségileg sokat javult szerkezeti változtatások és a magyar nyelvű MeSH folyamatos revíziója folytán. 1991-ben 4000 tételt dolgoztunk fel.

A HMB 1990. évi kimaradása után az 1991. 1. szám elkészült. A 2. szám értelemszerűen áthúzódik 1992-re (mert a MOB tárgyévi 5. számának anyagát is tartalmaznia kell).

4. Információs Főosztály

4.1 Gyorstájékoztató szolgálat

63 témakörben 1033 megrendelésre 13 856 bibliográfiai adatot szolgáltatunk.

4.2 Fordítószolgálat

A Népjóléti Minisztérium kívánságára, a „Nemzeti megújódási program”-ban részt vevő munkacsoportok, elsősorban az Alapellátási munkacsoport számára ajánló bibliográfiát készítettünk. Külön-

böző országok egészségügyi reformjai, szociálpolitikai, társadalombiztosítási rendszerei, az egészségügy finanszírozásának módjai, az egészségmegőrzés, az egészségügyi törvények és jogszabályok témaköreiből készített fordításokat, összefoglalókat és tanulmányokat ajánlottunk fel. A bibliográfia nagy érdeklődést keltett, több mint 50 000 oldal másolatra érkezett igény.

A kormányzat egészségügyi koncepciójában is kiemelt helyen szereplő témák, mint pl.

- a rokkantakkal foglalkozó programok, tanulmányok,
- a hajléktalanokkal kapcsolatos rendelkezések,
- a fogyatékos gyermekek gondozásáról, rehabilitációjáról szóló dokumentumok,
- a kötelező betegbiztosítási rendszer dokumentumai,
- a PHARE-programmal kapcsolatos dokumentumok,
- az egészségügyi munkaerő- és bérhelyzetre vonatkozó dokumentumok,
- a világbanki tanulmányok

fordítása, ismertetése a fordítószolgálat átszervezését követelte meg.

Az intézetben megnyílt *gyógyszerbemutató* kapcsán a külföldi gyógyszergyárak magyarországi képviselői is jelentkeztek fordítási igényeikkel. A Társadalombiztosítási Főigazgatóság megrendelésére elkészítettük a "Társadalombiztosítás rendszere a világon" című kézikönyv fordítását (19 fejlett tőkés ország elemzése 326 oldalon). Tanulmányt készítettünk az osztrák és német magánorvosok honorárium-szabályzatáról, amit a hazai honorárium-szabályzat kialakításához munkaanyagként ajánlottunk.

226 oldalas *fordítást* készítettünk az Egészségügyi Menedzserképző Intézet részére.

Az év során 966 fordítás készült majdnem 20 000 oldal terjedelemben (angol, bolgár, cseh, dán, finn, francia, hindi, holland, japán,

lengyel, német, norvég, olasz, orosz, román, spanyol, svéd, szerb, szlovák, török, ukrán nyelvekről, ill. nyelvekre).

Kiadtuk az intézet régebbi fordításait tartalmazó 135 tételes és 121 tételes ajánló bibliográfiákat.

1991-ben 56 esetben kaptunk fordításmásolat-megrendelést, részben a Gyógyszereink című folyóiratban régebben publikált jegyzékek nyomán. A Gyógyszereink 1990 közepén több mint 20 év óta tartó folyamatos közlésünket beszüntette; az Orvosi Hetilaphoz fordultunk, ahol a Hírek rovatban kaptunk nyilvánosságot. Az árak emelése miatt ezek iránt csökken az érdeklődés, viszont figyelemreméltó a szemletanulmányok iránti érdeklődés növekedése.

4.3 Témafigyelő szolgálat

A témaköröket néhány új, az alkohológia körébe tartozókkal egészítettük ki. Az előfizetési díjat kénytelenek voltunk a kétszeresére emelni. Hatására a megrendelők száma 1427-re csökkent. 274-en díjmentesen kapják a referátumokat, elsősorban a határainkon túl élő magyar orvosok.

4.4 Információs szolgáltatás az egészségügyi szakdolgozók számára

1991-ben 151 *tömörítvény* készült el 696 szabványoldalon (angol, német, francia folyóiratok cikkei). A tömörítvények zöme a Nővér című folyóiratban megjelent. A folyóirat négy száma és egy, az AIDS tanácsadással foglalkozó különszám is megjelent 405 oldal terjedelemben.

A tájékozódás segítése érdekében az egészségügyi szakdolgozók különböző rendezvényein ("Etika az ápolásban" c. konferencia), továbbá vidéki tájértekezletein vettünk részt, ahol a Nővér példányaival láttuk el a résztvevőket.

A megrendelők száma 1300-ra (1990-ben 1100) emelkedett.

A folyóiraton kívül 935 tömörítvényre (3888 szabványoldal) kaptunk megrendelést.

4.5 Népjóléti Szemle

A Szemlének összesen 24 száma jelent meg. A lap szerkesztősége a minisztériumból az intézet központjába költözött, létszáma a korábbiakhoz képest kettőre csökkent. Az augusztusi szám óta a periodika ötven százalékban aktuális, a magyar egészségügy fejlődésével, változásaival kapcsolatos információkat, ötven százalékban külföldi cikkek referátumait, fordításait, tömörítvényeit közli, WHO-anyagokat publikál. 1991-ben 657 referátumot, tömörítvényt, fordítást és eredeti cikket közöltünk. A tanulmányok között néhány nagy terjedelmű anyag is megjelent. Ilyen volt például az USA egészségügyi rendszerét ismertető leírás. A háziorvosi ellátási rendszer bevezetését megelőzően a magyar szakembereket érintő aktuális feladatok nemzetközi vonatkozásait is bemutattuk.

A magyar egészségügyről közölt aktuális információkat a Népjóléti Minisztérium Sajtóosztálya, a Magyar Újságírók Szövetsége segítségével, ill. saját tájékozódásunk alapján szerezzük be. Új szolgáltatásaink, rovataink többek között tájékoztatást nyújtanak az átalakuló egészségügy struktúrájának átalakulásáról, új kinevezésekről; válogatást közölnek a hazai szakirodalomból; híreket, eseményeket hoznak nyilvánosságra a hazai egészségügy történeiseiből; „Olvasói fórum” című rovatunk lehetőséget biztosít a különböző vélemények közlésére; pályázati felhívásokat ismertetünk stb.

Témaköreinket számos bibliográfiai adattal színesítettük. Időszakonként közreadjuk a lap hasábjain az Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár új szakfordításainak jegyzékét.

Az „Egészségügyi Világszervezet Hírei” című új rovatunk a Világszervezet által ajánlott és koordinált nemzetközi vonatkozású betegségmegelőző és egészségmegőrző intézkedésekről számol be.

Az 1991-es évben 916 oldalon adtunk tájékoztatást.

Néhány adat kiadványunk utóéletéről:

- A Rádió több alkalommal foglalkozott a kiadvány tartalmával, pl. a Jóléti Szolgálat Alapítvány közlésével, a Budapest légszennyezéséről írt cikk utánközlésével. Az orvos-menedzserkép-

zésről készült interjúkkal kapcsolatban is voltak érdeklődő megkeresések. – Egyre többen küldenek közléseket, cikkeket a „Fórum”-ba vagy más rovatba.

A Népjléti Szemle szerkesztése mellett az alábbi feladatok megoldására is sor került:

- Sajtótájékoztató 1991. november 11-én. Eredményeként eddig a következő sajtótermékek foglalkoztak Intézetünkkel: Magyar Rádió: Krónika, Magyar Rádió: Napközben, Új Magyarország, Magyar Hírlap Heti Patika melléklete, Pesti Hírlap, Kurír, Napi Világgazdaság, Kiáltás, Józan Nép melléklete.
- A Nővér című lap propagandája eredményként megjelent a szaklap egyik közleménye a Magyar Hírlap Heti Patika c. mellékletében, köznyelvibb stílusban.
- A Publicitás sajtóügynökség megkeresésére a Népjléti Szemlét kiajánlottuk külföldre.
- Összeállítottuk a MEDINFO Tájékoztató füzetét.

4.6 Egyéb információs tevékenység

Az ápolási igazgatók részére kiadtuk a Mosby Kiadó négy kötetből álló menedzserképző sorozatát

1. Csoportvezetői ismeretek
2. Alkalmazás előtti meghallgatás
3. Eredményes intézkedések mindennapi helyzetekben
4. Költségvetés – pénzgazdálkodás kötetcímekben.

A kötetek fordítását, lektorálását, szerkesztését, korrektúráját főosztályunk munkatársai végezték.

Az adatbevitelt és venturázást a Számítástechnikai osztály végezte. A kötetek megjelenése előtt tájékoztatót szerkesztettünk, hozzá megrendelőt csatoltunk, s eljuttattuk a potenciális érdeklődőkhöz.

Az ugyancsak a Mosby Kiadónál megjelent „Essential competencies for patient care” című kétkötetes mű magyar kiadását is az év során valósítottuk meg. A kiadvány magyar címe: Mindennapos be-

tegápolás – Az ápolónői hivatás kézikönyve. A két kötet terjedelme 1300 oldal.

A kötetek fordítását, lektorálását, szerkesztését, adatrögzítését, műszaki szerkesztését, korrektúráját, a csaknem 850 ábra montírozását, feliratozását, a borítók tervezését saját erőből oldottuk meg. A 3000 példány nyomdai munkáit az Egyetemi Nyomda végezte.

Az Egészségügyi Világszervezet kiadásában megjelent „Diagnosztikus képalkotó eljárások” című gyakorlati összeállítás magyar kiadását a Számítástechnikai Osztállyal együttműködve végeztük. A nyomdai sokszorosításra 1992-ben kerül sor.

Ugyancsak 1992-ben továbbítjuk nyomdánkba „A labordiagnosztikai eljárások” című kiadványunkat, mely a szakirodalom legújabb módszereiből nyújt válogatást. E kiadvány fordítását, lektorálását, szerkesztését, valamint a Számítástechnikai osztállyal közösen a szerkesztési munkákat elvégeztük.

A *Nemzeti Egészségvédelmi Intézet* részére folyamatosan több témából (AIDS-profilaxis, szexuálpszichológia) végzünk és szolgáltatunk fénymásolaton témafigyelést.

A *Mezőgazdasági Orvosi Szemle* 1., 2. és 3-4. számait adtuk ki és juttattuk el megrendelőinknek.

5. Számítógépes Információsztálatási Osztály

5.1 Online irodalomkutatás

1991-ben online irodalomkutatással összesen 135 retrospektív bibliográfiát készítettünk. Közülük 93 offline kinyomtatott, összesen kb. 4000 rekordot szolgáltató bibliográfia volt, 42 esetben pedig online kiíratást végeztünk. A rekordok bibliográfiai adatokat, az adatbázistól függően angol vagy német nyelvű kivonatokat, ill. a megrendelő kívánsága szerint kiíratott egyéb információkat (szerzők munkahelye, kulcsszavak stb.) tartalmaztak.

Az offline anyagok eredeti példányait megőriztük és katalogizáltuk, hogy lehetőség nyíljon a bibliográfiák másodlagos felhasználására is. Erre 1991-ben 9 esetben került sor, összesen 305 oldal terjedele-

lemben. A kész anyagok listájának meghirdetése sajnos ebben az évben megoldatlan maradt.

Az év során futott *SDI-profilok* számának maximuma 93 volt. Ez az érték állandóan változott az esetleges lemondások, ill. az új megrendelések függvényében. A megrendelő igényeinek változása, vagy az adatbázis előállításában (pl. indexelés, kulcsszavak használata) jelentkező módosulások szerint elvégeztük az SDI-stratégiák szükség szerinti átalakítását. Egyes, nagy érdeklődésnek örvendő SDI-anyagokat sokszorosítva (2-10 példányban) küldtünk szét a megrendelőkhoz.

Az előző évekhez hasonlóan 1991-ben is folytattuk a Népjóléti Minisztérium vezető munkatársai, ill. különböző munkacsoportjai részére nyújtott szakirodalmi információs tevékenységünket. A Társadalombiztosítási Főigazgatóság szakemberei számára szintén biztosítottuk a szükséges témabibliográfiákat.

A külföldi adatközpontok közül kapcsolatunk immár hagyományosnak mondható a berni Data-Starral, ill. a kölni DIMDI-vel. 1991 során többször dolgoztunk az amerikai Dialog központtal is.

Újdonságnak számított a koppenhágai WHO-központtal való kapcsolatteremtés. Kipróbálásra kapott szoftver segítségével sikerült elmünk értékes, máshol nem hozzáférhető információkat tartalmazó adatbázisokat.

Az év elején bekapcsolódtunk az *IIF online keretrendszerbe*. Ezzel egyidőben átálltunk az X.25-ös csomagkapcsolt hálózat használatára. Ez igen jelentős előrelépést jelentett az online munkában, mivel a vonal igen megbízható, s az adatátviteli sebesség jelentős növekedése (9600 baud) lehetővé tette a felhasznált gépidő csökkentését, a gazdaságosabb munkavégzést.

1991. során rendszeresen használtuk az IIF Ella elnevezésű levelező-programját.

Osztályunk feladata volt továbbra is a külföldi számlák ellenőrzése, a számítógépes protokollal való egybevetése, és a megrendelők részére számlázandó összegek kalkulációjának elkészítése. A számlák

visszaigazolása az OMEX kft-nek, az OMIKK-Technoinform utódjának történt.

5.2. A CD-ROM segítségével végzett irodalomkutatás

A számítógépes irodalomkutatás terén egyre nagyobb teret hódít a CD-ROM segítségével végzett munka.

1991-ben CD-ROM segítségével összesen 315 megrendelést teljesítettünk, összesen 450 témában. A szolgáltatott rekordok száma mintegy 20 000 volt.

22 esetben floppyra vettük az anyagot (kb 8000 rekordot), így lehetőség nyílt arra, hogy a megrendelő saját adatbázist építsen fel az adott témában.

Meglévő adatbázisaink használatának gyakorisága:

MEDLINE	360
EMED	61
Healthplan	11
SOCA	11
Psyclit	8
Cancer CD	5
Popline	4
AIDS	4
SCI	4

CD-ROM adatbázisaink közül a Medline-t használtuk leggyakrabban, 360 alkalommal. Megrendelőink általában a legfrissebb adatokat igényelték, 1983-nál régebbi irodalmat 50 esetben kellett keresnünk.

1991. folyamán újabb, aktualizált EMED és AIDS lemezek érkeztek. Ezzel egyidőben új szoftvereket is kaptunk, melyek új installálást, ill. a részben megváltozott keresőnyelvek újratanulását igényelték.

Az osztály munkatársai megkezdték az eddigi adatbázisainktól témájában, felépítésében, valamint parancsnyelvében egyaránt alapvetően különböző lemez használatának elsajátítását.

5.3 Hagyományos irodalomkutatás

A korábbi, manuálisan végzett, ún. hagyományos irodalomkutatást 1991. során teljesen felváltotta a CD-ROM használata a külföldi irodalom vonatkozásában.

Manuálisan mindössze 25 témabibliográfia készült, kizárólag magyar anyagból, a MOB évfolyamainak felhasználásával. 10 esetben kértek 1-3 éves friss közleményeket, s 15 esetben igényeltek 3 évnél régebbi hivatkozásokat megrendelőink.

5.4 Oktatás, előadások, bemutatók

Az elmúlt év során számos, legtöbbször tájékoztató előadással egybekötött bemutatót tartottunk részben osztályunkon, részben az intézetén kívül. A teljesség igénye nélkül:

- bemutatót tartottunk számos hazai, ill. külföldi gyógyszergyár képviselőinek (Ciba-Geigy, Bayer, Pfizer stb.)
- immár hagyományos a SOTE V. éves hallgatóinak tartott, népszerű előadás és bemutató
- a László kórház orvosai számára a helyszínen végzett bemutató irodalomkutatások
- a Szarvason lezajlott országos orvosi könyvtári tájérkezetlet keretében megtartott CD-ROM bemutató
- gyermekneurológusok számára tartott tájékoztató és irodalomkutatás.

1991-ben több példányban szolgáltatott SDI-k:

1. AIDS	10	példányban
2. AIDS and Health Education	10	példányban
3. Health Promotion	3	példányban
4. Diagnostic Related Groups	3	példányban
5. Health Policy (Medline)	6	példányban
6. Social Policy (Medline)	6	példányban
7. Social Indicators (Medline)	6	példányban
8. Health Policy (SOCA)	6	példányban

9. Social Policy (SOCA)	6	példányban
10. Public Policy (SOCA)	6	példányban
11. Health Care Organisation	2	példányban
12. Hospital Management	2	példányban

A Népjóléti Minisztérium részére 1991-ben végzett számítógépes információszolgáltatások értéke összesen 2 646 753 Ft volt.

A megrendelőknek 1991-ben az online szolgáltatásokért kiszámlázott összeg összesen 497 678 Ft volt.

6. Országtanulmányok osztálya

6.1 Az országtanulmányokhoz szükséges információk gyűjtése és feldolgozása

Rendszeresen végeztünk irodalomkutatást és folytattunk információcserét 10 hazai és 30 külföldi intézettel. A tervezethez képest nagyobb mennyiségű információ került feldolgozásra (kb. 5 ezer oldallal), amit az európai országokban történt változások, reformok idéztek elő. Megkezdtük a hozzáférhető új anyagok gyűjtését az NSZK-ról, valamint a volt Szovjetunió köztársaságairól. Többlitmunkát jelentett az a költözés, amelyet a minisztériumi ügyeleti szoba átalakítása miatt kellett végrehajtanunk. Mivel az egész nemzetközi dokumentumgyűjteményt át kellett költöztetni, ez egyben alkalmat jelentett az egyes országdossziék nagyméretű selejtezésére és átrendezésére.

6.2 Országtanulmányok készítése

Új tanulmányok: Albánia 29 p., Dél-Afrika 33 p., India 45 p., Kína 58 p., Luxemburg 48 p., Románia 46 p.

Lektorálásra, gépelésre előkészített tanulmányok: Írország 35 p., Svájc 40 p.

Aktualizált tanulmányok: Bulgária 38 p., Csehszlovákia 51 p., Dánia 45 p., Dél-Korea 43 p., Görögország 35 p., Japán 54 p., Mongólia 52 p., Spanyolország 42 p., Szovjetunió 55 p.

6.3 Nemzetközi tájékoztatás

29 esetben szolgáltatunk tájékoztató anyagot az alábbi témákban:

Téma	Eset
Demográfiai helyzet	
Egészségi állapot, ágy- és orvosellátottság	19
Egészségügyi és társadalombiztosítási rendszerek nyugati országokban	4
Minőségi ellenőrzés az egészségügyben	2
Anya- és gyermekgondozás	1
Az egészségügy finanszírozása	3

6.4 Az országtanulmányok formai és tartalmi fejlesztése

Az ágazati igényeknek megfelelően végeztük az országtanulmányok szöveges részének és adatállományának rendezését. Operatív ütemtervet készítettünk az országtanulmány-feldolgozó rendszer adatbázisának kezeléséhez.

7. Könyvtárhálózati és oktatási osztály

7.1 Instruktori tevékenység

Felmértük a nem a Népjóléti Minisztérium hatáskörébe tartozó egészségügyi iskolai könyvtárak helyzetét.

Meglátogattuk a Semmelweis Orvostudományi Egyetem, a MTA KOKI, a Kardiológiai Intézet, a Heves megyei Kórház, az ETI és a Mozgáskorlátozottak intézetének könyvtárát.

Regionális munkaértekezleteket tartottunk aktuális kérdésekről a Fővárosi István kórház, a Debreceni, a Pécsi, a Szegedi Orvostudományi egyetemek központi könyvtáraiban, a miskolci és a szombathelyi regionális központokban.

7.2 Továbbképző napok

A Magyar Orvosi Bibliográfia problémáit megvitató hálózati megbeszélés.

Az OIK bemutatásának megszervezése előadással, a Könyvtári osztállyal közösen az OSZK asszisztens-képzőseinek.

A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum és Könyvtár meglátogatása.
Az Állatorvostudományi Egyetem könyvtárának meglátogatása.

- 7.3 A szokásos tájértekezletet rendhagyó módon a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Szekciójával közös rendezésben Szarvason tartottuk.

7.4 Nyilvántartások

Lelőhelyjegyzék

Megkértük az 1992-re megrendelt külföldi folyóiratok adatait 279 könyvtártól. A 3111 féle folyóirat számítógépes feldolgozása megtörtént. Megjelent az 1991. évi leelőhelyjegyzék és számítógépbe tápláltuk az 1992. évi adatokat. Bővítettük a bejelentők körét a hálózatba szervezett új könyvtárakkal. A leelőhelyjegyzék továbbfejlesztéseként bedolgoztuk a nem vétel útján a könyvtárakba került folyóiratok adatait is.

A könyvtárhálózat könyvtárainak nyilvántartása

A már meglévő adatokat kiegészítettük, a változásokat átvezettük (telefon, telex, a könyvtárosok neve stb.).

7.5 Adatbázisok

Az Orvosi Könyvtáros 1980-89. évi cikkeinek adataiból adatbázist építettünk.

A Health Information and Libraries cikkeinek 1990. és 1991. évi adataiból adatbázist hoztunk létre.

A MANCI adatbázis továbbépítéséhez szükséges mágneslemezekről az állományt aktualizáltuk, ugyanígy megtörtént a leelőhelyjegyzék adatbázisának aktualizálása.

7.6 Kiadványszerkesztési tevékenység

Megjelentettük Az Orvosi Könyvtáros 1-4. számait, számítógéppel előállítottuk az 1990. és 1991. évi név- és tárgymutatóját. Lépések

történtek a lap kiadásának továbbfejlesztésére a Számítástechnikai osztállyal közösen (tükör, betűtípus, betűméret stb.).

Megjelentettük a Health Information and Libraries 1-4. számait. Az 1990. évi név- és tárgymutatót előállítottuk számítógéppel.

Gondoskodtunk kéziratok szerzéséről, elvégeztük a lektorálási és korrektúra munkákat, terjesztettük a folyóiratokat.

7.7 Egyéb tevékenység

Összegyűjtöttük, javítottuk és továbbítottuk a MM Tudomány-szervezési Intézetnek az országos feladatkörű szakkönyvtárak statisztikai jelentéseit.

Az OSZK KFKK-tól érkezett kurrens folyóirat-preprinteket megküldtük a hálózat könyvtárainak, ellenőriztük a javításokat és továbbítottuk az OSZK-nak.

Rendeztük és elosztottuk a Soros és Sabre alapítványoktól kapott ajándékkönyveket, megszerveztük az átadási ügyeletet és elkészítettük a szétosztási statisztikát az alapítványi irodának.

8. Kiadói és terjesztési osztály

Előkészítettük a kiadványok venturázott kézirateit, meghatároztuk a technikai paramétereket és végeztük a technikai szerkesztést. (A kiadványok felsorolását lásd a Számítástechnikai osztálynál.)

9. Számítástechnikai osztály

A rögzítési, kontrollszerkesztési és kiadványszerkesztési munkán kívül feladatunk volt egy új felhasználói program, a Recognita (karakterfelismerő) program megismerése és alkalmazása.

Folyamatosan építettük a MOB adatbázist, aminek eredményeként több mint 8000 rekord áll az irodalomkutatás rendelkezésére.

Javításokat vittünk a MOB felhasználói programba (kisebb célprogramok írása).

A HMB-hez és a Lelőhelyjegyzékhez új programokat dolgoztattunk ki.

A nyomdai előállításra előkészített kiadványok:

1. MOB 1990/3,4,5-6. sz., kumulált névmutató, 1991/1,2,3,4,5.sz.
2. HMB 1991/1.sz.
3. Népjóléti Szemle 1-24. sz.
4. Témafigyelő (havonta kb. 500 témafigyelő karton)
5. Nővér 1991/1-4. és különszámként az AIDS
6. Gondozás 1991/12 szám
7. Mezőgazdasági Orvosi Szemle 1991/1-2. és 3-4. sz.
8. Képalkotás c. kiadvány
9. Gyarapodási jegyzék (az 1991. évi gyarapodási jegyzékekhez számonként kb 100 rekord rögzítése)
10. Health Information and Libraries 1991/1-4. számok
11. Az Orvosi Könyvtáros, 1991/1-4. számok, kumulált 1990. évi névmutató
12. Helyesírási szótár, előzetes munkák (előszó rögzítés stb.)
13. Cím-adatbázis (kb 6000 cím rögzítése és kontrollszerkesztése)
14. „Mindennapos betegápolás” (kb. 700 oldal rögzítése és kontroll-szerkesztése)
15. Ápolási igazgatók továbbképző könyvtára (kb. 800 oldal rögzítése, kontrollszerkesztése, 4 kötet szerkesztése).

10. Nyomdaüzem

Folyamatosan végeztük a már felsorolt kiadványaink nyomdai előállítását, kötési munkáit és postázását.

11. Gazdasági hivatal

A szokásos rutinfeladatokon kívül kiemelten kezelte a gyógyszerbe-mutatóval összefüggő feladatokat és a beruházási munkát.

A munkatársak szakirodalmi tevékenysége

BENICZKY Gáborné: A szakirodalom tartalmi feltárásán alapuló szolgáltatások jövője az orvostudományi szakterületen. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 3, 187-197.

BORSY Tamás: Beszéljünk egy nyelven! Terminológiai nehézségek a felhasználó, a könyvtáros, az online/ondisk közvetítő és a számítógép viszonylatában. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 1, 54-59.

BORSY Tamás: Az online irodalomkutatás nyolc éve a magyar orvostudomány és egészségügy szolgálatában. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1991, 38, 1-2.15-17.

FREISINGER Jenő: Mi köze a cirkuszi műlovarnőnek a tájékoztató könyvtárhoz? Könyvtáros, 1991, 41, 6. 325-326.

KOLTAY Tibor: A számítógépek az orvostudományban. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 4, 276-284.

KOLTAY Tibor: Munkaközösség Németország orvosi könyvtáruigért. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 4. 285-286.

KOLTAY Tibor: Korszerű referálási instrukció Latin-Amerikának? A LILACS útmutatója. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 1. 45-53.

KOLTAY Tibor: The importance of IMRD structure in abstracts. Health Information and Libraries, 1991, 2, 1. 51-52.

KUSNYERIKNÉ TÓTH Edit: Az irodalomkutatás új lehetőségei az orvostudományban. Az Orvosi Könyvtáros, 1991, 31, 2. 117-119.

TEREBESSY Ákos: Még egyszer a számítógéppel készült Magyar Orvosi Bibliográfiáról. Könyvtáros, 1991, 41, 11-12. 678-680.

Annual report of the National Institute for Medical Information and Library (Budapest) for 1991

The institute's budget allocation was 68,000,000 Ft and its actual spending for the year fell only 400,000 Ft below this sum. The Institute's receipts increased substantially in the course of the year, exceeding the target by 2 million Forints (amounting to 7 million, in contrast with the projected 5 million). However, this cannot be regarded as a failure in planning since this progress was impossible to foresee due to the dramatic change in the environment.

The 27,000 USD received from the US Melon Foundation for development was used to buy a Meridian CD reader unit with 14 drivers, a 386 IBM AT computer and colour monitor. We also purchased a Philips CD reader with a 286 AT computer and colour monitor. This work station was obtained in order to use the European Community's JUSTIS 4 legal data base. In addition to these, we also obtained 11 data bases on medical, health care and social subjects on CD.

The medical science library, (one of the departments of the institute), made efforts to obtain the current literature in the customary way, but its possibilities were only very modest. We obtained 626 books for approx. 1.5 million Forints and 561 different periodicals for 5.7 million Forints.

1991 was an exceptional year from the viewpoint of the exchange of documents since a number of partner institutes ceased to exist as a consequence of the political changes (principally in East Germany), which meant the termination of the exchange of 14 serials. We were left with 135 exchange partners in 37 countries, from whom we received 179 different periodicals, 217 theses and 44 books, in exchange for which we sent 60 volumes of the serial *Therapia Hungarica*, and volumes of 47 other Hungarian serials.

We received 314 orders for our serials list of contents service and we sent out copies of the list of contents of 126 different serials to the clients as soon as the different issues arrived.

The Institute's other library, operating in the building of the Ministry of Public Welfare,

the Welfare and Health Services Library,

obtained 1527 books for 1.3 million Forints and 220 current periodicals for 5 million Forints. For the same reasons mentioned above, the international exchange declined here too, by 5%. However, the WHO deposit library was expanded with 120 volumes, bringing its collection to 697 volumes.

The Bibliography department

produced the now perfected computerized Hungarian Medical Bibliography. We were obliged to suspend the publication of the 1990 volume of the Hungarian Medical Bibliography (English version), but the publication was resumed from 1991.

The Information Department

continued publication of its Selective dissemination of information bibliographical series on 63 subjects. Approx. 14,000 bibliographical descriptions were sent in response to 1033 orders.

Meeting an order from the Ministry of Public Welfare, we drew up a recommended bibliography for the "Program for National Renewal", containing translations, summaries and studies on the health care reforms in different countries, social policy and social insurance systems, financing modes for the health services, and legislation concerning the health services. Great interest was shown in the bibliography and we received requests for more than 50,000 pages.

Translating and providing information on subjects occupying an important place in the government's health care policy, such as:

- programs concerning the disabled, studies,
- measures related to the homeless,
- care and rehabilitation of disabled children,
- the compulsory sickness insurance system,

-
- the PHARE program,
 - the manpower and wages situation in the health services,
 - World Bank studies,

required the rational reorganization of the translation service.

The permanent pharmaceuticals exhibition opened in the institute also involved a great deal of translation work at the request of foreign and Hungarian companies.

We had the handbook entitled "The Social Insurance System in the World" (326 pages analysing 19 developed countries) translated for the new Social Insurance Administration. We had a study prepared on the rules governing the fees of Austrian and German physicians in private practice, which we offered to the ministry for use in elaborating the Hungarian rules on fees.

In the course of the year we had 20,000 pages translated from or into English, German, French, Italian, Russian, Norwegian, Swedish, Turkish, Hindi, Romanian, Polish, Dutch, Ukrainian, Slovak, Serbian, Japanese, Bulgarian, Spanish, Danish, Finnish and Czech.

We supplemented our Selective Dissemination of Information reference service with a new subject from the field of alcoholology. As a result, we provided 1400 subscribers with references of subjects. In addition, 274 Hungarian doctors living beyond the border received this service free of charge.

We prepared 150 summaries for the nurses on the basis of 700 pages of English, German and French journal articles. These appeared in the Hungarian-language periodical *Nővér* (Sister) published by us.

The editorial board of *Népjóléti Szemle* (Public Welfare Review) was also transferred to the institute from the ministry. Fifty per cent of this biweekly periodical is current information on development and changes in the Hungarian health services and the other 50% references, translations and summaries of foreign articles and WHO materials.

We have published a Hungarian edition of the Mosby publishing house's four-volume management training series for nursing directors (1. What team leaders need to know, 2. Employment interviews, 3. Successful measures in everyday situations, 4. Budget, financial management). We also published a Hungarian edition of the same publisher's two-volume "Essential competencies for patient care" which runs to 1300 pages. We also published a periodical entitled Agricultural Medical Review.

The computerized information department

has an on-line link to the Medline subcentre in Berne. 135 retrospective bibliographies were drawn up and we ran 93 SDI profiles in 1991. We also have a link with the DIMDI of Cologne. In the course of 1991 we worked with the American Dialog centre a number of times. We have formed a new contact with the WHO centre in Copenhagen. With the help of the software they provided we have been able to obtain materials not available elsewhere.

At the beginning of the year we were able to join the Information Infrastructure system (IIF online). This means that the line is more reliable and the speed of data transmission has increased substantially (to 9600 baud).

In recent months the work done with CD ROM has made great advances in the field of computerized literature search. In this area we met 315 orders on 450 subjects. The number of records supplied was 20,000. In 22 cases we transferred the material to floppy disc so that the possibility was provided for the client to build his own data base. Our existing data bases were used with the following frequency:

MEDL	360
EMED	61
Healthplan	11
SOCA	11
Psyclit	8
Cancer CD	5
Popline	4
AIDS	4
SCI	4

The staff of the department gave demonstrations for the representatives of numerous Hungarian and foreign pharmaceutical factories (CIBA-GEIGY, Bayer, Pfizer, etc.), fifth-year medical students of the Semmelweis Medical University, for doctors of the Budapest László Hospital, pediatric neurologists and for librarians of the medical library network at the annual conference held in Szarvas.

The country studies department

collects health services data on foreign countries, publishes this information and updates the studies. As a consequence of the changes in the European countries we processed a greater volume of information than earlier (approx. 5000 pages more). We have begun to collect data on the new Germany and on the republics of the former Soviet Union. New studies were published on health care in Albania, South Africa, India, China, Luxembourg and Romania. Studies have been prepared for revising on Ireland and Switzerland. Updated studies were published on Bulgaria, Czechoslovakia, Denmark, South Korea, Greece, Japan, Mongolia, Spain and the Soviet Union.

Library network and training department

In addition to talks in the five regions – and Budapest – the customary network work was supplemented with a conference held in Szarvas (a small town on the Great Plain) which we organized jointly with the medical group of the Association of Hungarian Librarians.

The computerized register of periodicals, supplemented with the periodicals of the new institutes, contained the data of 3111 periodicals.

We used the PERLIB program to record and update the data on the libraries and librarians in the medical and related fields.

We published *Az Orvosi Könyvtáros* (The Medical Librarian) a periodical in Hungarian, and the English-language periodical *Health Information and Libraries*.

The publishing and distribution department, the computer technology department and the printing plant took part in the technical editing, computerized production and printing of the following periodicals:

1. Magyar Orvosi Bibliográfia (Hungarian Medical Bibliography), Nos. 3, 4, 5-6/1990, cumulative name index, Nos. 1, 2, 3, 4, 5/1991.
2. Hungarian Medical Bibliography (English-language version), No. 1/1991.
3. Népjóléti Szemle (Public Welfare Review), Nos. 1-24.
4. Témafigyelő (a card service of references in Hungarian covering approx. 500 selective dissemination of information monthly).
5. Nővér (Sister) 1-4/1991 and AIDS as a special issue.
6. Gondozás (Care) No. 12/1991.
7. Mezőgazdasági orvosi szemle (Agricultural Medical Review), Nos. 1-2 and 3-4/1991.
8. A publication entitled Képalkotás (Imaging).
9. List of acquisitions (approx. 100 records to the 1991 list of acquisitions).
10. Health Information and Libraries Nos. 1-4/1991.
11. Az Orvosi Könyvtáros (The Medical Librarian), Nos. 1-4/1991, name index for 1990.
12. Preliminary work on a Hungarian medical spelling dictionary recording of foreword, etc.).
13. Address data base (recording and checking of approx. 6000 addresses).
14. "Everyday Nursing" (in Hungarian) recording and checking of approx. 800 pages).
15. Further training library for nursing directors (in Hungarian) (recording and checking of approx. 800 pages, editing of 4 volumes).

1992. március 23-án a MEDINFO (OIK) kerekasztal-beszélgetést szervezett az orvosegyetemek könyvtárainak igazgatói, illetve számítástechnikai szakemberei részére a könyvtárak számítógépes feldolgozásra való áttérésének ügyében.

Terebessy Ákos, a MEDINFO főig. helyettese bevezetőjében elmondta, hogy az intézet szellemi és anyagi segítséget szeretne nyújtani az egyetemes szemlélet kialakításában a hozzá tartozó könyvtáraknak, figyelembe véve a speciális igényeket is.

Beniczky Gáborné, a MEDINFO Orvosi Könyvtárának vezetője beszámolt három nagy (OSZK-KMK, OMIKK, Agroinform) és egy kis könyvtárban (OKI Kardiológia) tett látogatásáról, és az ott szerzett tapasztalatokról.

Dr. Földvári Rózsa, a Pécsi Orvostud. Egyetem Könyvtárának igazgatója örömmel üdvözölte a közös törekvést, elmondta, hogy gépi háttérrel ők már rendelkeznek, de a szoftver tekintetében még tanácsstalanok.

Rózsáné dr. Vasas Livia, a SOTE Könyvtárának igazgatója hangsúlyozta, hogy saját rendszerük kiépítésében kötelezettségeik vannak az ELTE könyvtárával szemben.

Javasolta, hogy a kórházak könyvtárai a kórházak információs rendszereibe épüljenek be. Munkatársával, Török Zsolttal együtt kérte, hogy a MEDINFO készíttessen összehasonlító rendszertanulmányt a Magyarországon már használt, illetve forgalomban lévő könyvtári szoftvekről, kitekintve esetleg a külföldi tapasztalatokra is (pl. Krakkói Jagelló Egyetem Könyvtára).

E tanulmány ismeretében újra szervezzék a MEDINFO tanácskozást, bevonva a hálózati könyvtárak szakembereit is. Esetleg a nyári országos értekezlet egyik napirendi pontja ez lehetne.

Perczelné Zallár Ildikó, a szegedi OTE Könyvtárának munkatársa elmondta, hogy ők hálózatban használják a MICRO-ISIS-t, on-line katalóg-

gusuk van, de döntésük nagy mértékben a JATE Könyvtárának állásfoglalásától függ.

Somogyi Béláné, a debreceni OTE Könyvtárának munkatársa elmondta, hogy ők is a MICRO-ISIS-t használják és tervezik az INDEX MEDICUS utalójának beépítését. A KLTE Könyvtára a Világbanki „Universitas” támogatás terhére tendert ír ki az alkalmazandó könyvtári szoftverre vonatkozóan, amely a közeljövőben jelenik meg. A pályázati határidő: jún. 1.

Az értekezleten a résztvevők végül abban egyeztek meg, hogy a MEDINFO összehasonlító tanulmányt készíttet a hálózat kisebb könyvtárai számára az általuk célszerűen alkalmazandó PC-n használatos könyvtári szoftverekről és azt rendelkezésükre bocsátja.

A tanulmány elkészítési határideje: 1992. jún. 15.

Az elkészült tanulmányt tájékoztatásul az egyetemi könyvtárak vezetői is megkapják.

Az egyetemi könyvtárak vezetői ill. jelenlévő képviselői vállalták, hogy az általuk alkalmazandó könyvtári szoftverekről a feldolgozó munka megkezdésekor a MEDINFO-t tájékoztatják.

Az Agroinformációs Vállalat (AGROINFORM) keretében működő Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár – visszamenőleg – 1992. január 1-vel a földművelésügyi miniszter által kiadott határozat értelmében, Magyar Mezőgazdasági Múzeum Országos Mezőgazdasági Könyvtár néven folytatja tevékenységét. Megbízott igazgatója: Gulácsi-né Pápay Erika.

A Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatója című folyóirat – technikai okokból – egyelőre szünetelteti megjelenését. A lap utolsó száma az 1990. évi 4. szám volt.

AZ ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI INFORMÁCIÓS INTÉZET
ÉS KÖNYVTÁR
SZEMELTANULMÁNYAI ÉS TÖMÖRÍTÉNYJEGYZÉKE

Napjaink történelmi fordulatai sok mindent megváltoztattak Berlinton Moszkváig és a Baltikumtól Kuvaitig. Reformok és reformjavaslatok özöne árad a világ minden égtája felől. Intézetünk lényege, az orvosi dokumentációs-információs tevékenység azonban nem veszti el jelentőségét, sőt az átmenet időszakában egyre fontosabb, hogy – akár korszerű adatbank és telefax nélkül – hagyományos és emberléptékű tájékoztatást nyújtsunk a hozzánk forduló szakembereknek. Új ismeretek nélkül az új típusú háziorvos sem töltheti be feladatát korszerűen. Továbbképzésre és önképzésre az információk közismert áradatában nagyobb szükség van, mint valaha.

Az orvosi könyvtári hálózat elsődrendű és hagyományos kötelessége az információs igények megelőzése. Ezért a legújabb tömörítvények és szemletanulmányok jegyzékére hívjuk fel a kollégák figyelmét. Egyéni kívánságra a fordítások több évtizedes szakkatalógusából speciális jegyzéket állíthatunk össze fordításállományunkból, kibővítve a tömörítvényekkel és a szélesebb témákat felölelő szemletanulmányokkal.

Kérjük és várjuk hálózatunk gyakorló könyvtárosainak véleményét, hozzászólásait és javaslatait az információk hatósugarának bővítésével és a fordítási archívum eredményes kihasználásával kapcsolatban. A feltárás a legárnyaltabb szakkatalógusban sem képes feltámasztani a holt anyagot. Ehhez megfelelő publikálás és a kollégák lelkes segítése is szükséges. Nem igaz a régi mondás, hogy „Jó bornak nem kell cégér.” Ez legalábbis nem időszerű, mert nemcsak a reformok özöne, de a reklám túlburjánzása is süketíti a fülünket és az igazán értékes információ csak megfelelő hangerősítővel juthat el a céljához, a méltó felhasználóhoz.

(Aratóné Lux Ágnes)

A dokumentumok másolata megrendelhető. A másolat szabvány-oldalanként 30 Ft, az eredetiről és az ábrákról kívánságra másolat készíthető oldalanként 5 Ft-ért, 100 oldal feletti rendelésnél oldalanként 20 Ft.

Megrendeléskor kérjük a dokumentum betűjelét és számát feltüntetni. SZLE = szemletanulmány, TM = tömörítvény. Kérjük, lehetőség szerint a szerzőt is szíveskedjenek feltüntetni, azonosítás céljából.

Címünk: Országos Orvostudományi Információs Intézet
és Könyvtár
1444 Budapest, Pf. 278, Szentkirályi utca 21.
Telefon: 138-4133

Belgyógyászat

- SZLE 155/91. Diabetes III. rész Z.ärztl.Fortbild. 1990, 84, 21, 1075-1115. I. rész: SZLE 150; II. rész: SZLE 151. sz.o.: 28
- SZLE 157/91. Diabetes. Aktuális kérdések. Internist, 1990, 31, 168-207; 236-42. sz.o.: 15
- SZLE 161/91. Atherosclerosis, cholesterin, rizikófaktorok. Drug Res. 1990, 40/I. 3am 348-62; 366-76; 381-94. sz.o.: 30
- SZLE 175/91. Lipidcsökkentő terápiák. Fortschr. Med. 1990, 108, 86, 4-15. sz.o.: 17
- SZLE 178/91. Pajzsmirigyműködés zavarai. Med. Welt, 1991, 42, 1, 1-30; 33-51. sz.o.: 43
- SZLE 182. Chronicus légzési elégtelenség. Med.Klin. 1991, 86, 229-33; 255-58; 269-70. sz.o.: 10
- SZLE 183. Asthma ellenőrzése. Br.Med.J. 1990, 301, 1335-59; 1365-68. sz.o.: 8
- TM 688. GLINZ, W.: A térdízületi-arthroscopia diagnosztikai lehetőségei. Dtsch.med.Wschr. 1990, 115, 48, 1838-41. sz.o.: 4

-
- TM 689. GLINZ, W.: A térdízületi arthroscopia terápiás lehetőségei. Dtsch.med.Wschr. 1990, 115, 49, 1872-75. sz.o.: 3
- TM 692. BURSTEDDE, V.: Malária, „Halálos fenyegetés messzeutazóknak”. Z.Allg.Med. 1990, 66, 4, 49-55. sz.o.: 4
- TM 695. SCHIMKE, E.: Zsíryanycsere zavarak diagnosztikája. Z.ärztl.Fortbild. 1990, 84, 21, 1089-1091. sz.o.: 4
- TM 698. BRINKHOFF, H. et al.: Ranitidin ulcus ventriculiban. Fortschr.Med. 1990, 108, 17, 59-64. sz.o.: 3
- TM 703. SCHERNTHANER, G. – WOSCHNAGG, H.: A hyperlipoproteinaemiák farmakoterápiája. Wien.med.Wschr. 1990, 140, 3, 64-75. sz.o.: 3

Szív- és érbetegségek

- SZLE 159/91. Pangásos szívbetegség. Amer. J. Cardiol. 1990, 65, 10, 1-21; 24-27; 45-51. sz.o.: 37
- SZLE 166/91. Renin-angiotenzin rendszer. Wien.med.Wschr. 1990, 140, 1/2, 2-55. sz.o.: 31
- SZLE 169/91. Plazma fibrinogen, cardiovascularis rizikófaktor. J.Intern.Med. 1990, 227, 6, 365-72; 381-90. sz.o.: 14
- SZLE 170/91. Magasvérnyomáskezelés idős korban. Z.Allg.Med. 1990, 66, 3, 23-24. sz.o.: 10
- SZLE 171/91. Myocardium infarctus, vénás thrombosis, embolia. Amer.J.Cardiol. 1990, 65, 6,2, c-23c; 29c-31c; 45c-54c. sz.o.: 37
- SZLE 172/91. Renin-angiotenzin rendszer patomechanizmusa és kezelése. Amer.J.Cardiol. 1990, 66, 11, 2 D-45 D. sz.o.: 34

-
- SZLE 173/91. Diastoles dysfunctio. Herz, 1991, 16, 1,1-45. sz.o.: 24
- SZLE 176/91. Szívelégtelenség prognózisa és terápiája. Herz, 1990, 15, 3, 147-157; 171-221. sz.o.: 13
- SZLE 177/91. Cardiovascularis rizikófaktorok. Amer.J.Med. 1991, 90, Suppl. 2/A, 2-20; 36-41; 56-65. sz.o.: 34
- SZLE 179/91. Renin angiotenzin rendszer szívbetegség esetén. Herz, 1991, 16, 2, 61-91; 102-123. sz.o.: 28
- SZLE 180/91. Cor pulmonale obstruktív, légzési/légúti betegségekben. Atemw.Lungenkr. 1990, 16, 548-55; 569-74. sz.o.: 5
- SZLE 189/91. Perifériás érbetegségek időseknél. Card.clin. 1991, 9, 3, 457-474. sz.o.: 35
- TM 629. MOSS, A.J. – BENHORIN, J.: Prognózis és kezelés az első myocardiális infarctus után. New Engl. J. Med. 1990, 322, 11, 743-53. sz.o.: 7
- TM 639. HSIA, J. et al.: A szöveti plazminogén aktivátor mellett adjuvánsként alkalmazott heparin, ill. kis dózisú aspirin kezelés összehasonlítása akut miokardiális infarctusban. New Engl. J. Med. 1990, 323, 21, 1433-7. sz.o.: 5
- TM 642. Kis dózisú warfarin hatása a nem reumás eredetű pitvari fibrillációban szenvedő betegek agyvérzés-kockázatára. New Engl.J.Med. 1990, 323, 22, 1505-11. sz.o.: 4
- TM 644. WUNDERLICH, M. – FINN, H.: Hypertonia kezelés terheességben. Z.ärztl.Fortbild. 1990, 84, 4, 143-46. sz.o.: 3
- TM 650. NIEBEL, J.: Ajánlások a fertőző endocarditis kezeléséhez. Dtsch.med.Wschr. 1990, 115, 28, 1110-18. sz.o.: 6

- TM 652. MIDGETTE, S.S. et al.: Intravénás streptokináz hatása a feltételezett akut miokardiális infarktusban szenvedő betegek korai halálozására. *Ann. Intern.Med.* 1990, 113, 12, 961-68. sz.o.: 4
- TM 669. NEYSES, L. – VETTER, H.: Hypertensív szívbetegség. *Dtsch.med.Wschr.* 1990, 115, 39, 1480-86. sz.o.: 7
- TM 674. KLEINMANN, D.: Szívbetegségek látványos futásterhelése. *Münch. med. wschr.* 1991, 133, 23, 376-80. sz.o.: 4
- TM 675. DELIUS, W.: Sport és szívbetegség. *Münch. med. Wschr.* 1991, 133, 23, 365, sz.o.: 2
- TM 678. TRENKWALDER, P. – LYDTIN, H.: Szívinfarktus utáni szekunder prophylaxis. *Dtsch. med. Wschr.* 1990, 115, 40, 1519-1527. sz.o.: 8
- TM 681. DALAC, G.W. – ROSSE, S.P.: A szív-érrendszeri megbetegedések és az affektív kórképek közötti összefüggés perspektívái. *J. Clin. Pharmacol.* 1990, 51, 7, 4-11. sz.o.: 7

Sebészet

- TM 633. JOST, W.H.: Az anális fissura. *Z. Allgemeinmed.* 1990, 66, 25, 652-56. sz.o.: 4
- TM 657. MICHAEL, J.: Az aranyérbetegség. *Z. Allgemeinmed.* 1990, 66, 25, 647-51. sz.o.: 5
- TM 666. OESTERWITZ, H. et al.: Négyeszeres immunszuppresszió preszenzibilizált allogén cadaver vese recipiensokban. *Z.Urol.Nephrol.* 1990, 83, 1, 1-8. sz.o.: 3

-
- TM 670. ELL, Ch. – MARBERGER, M.: Extracorporalis lökéshullám-lithotripsia: melyik rendszert milyen célra? Dtsch. med. Wschr. 1990, 115, 42, 1600-603. sz.o.: 3
- TM 677. FÖRSTER, R. et al.: Tompa hasi és mellkasi traumák sonographiás vizsgálata. Akt. Chir. 1990, 25, 3, 83-88. sz.o. 3
- TM 701. OTTE, J.B.: A „slit liver” fogalma és technikája klinikai transplantatióban. Surgery, 1990, 107, 6, 605-12. sz.o.: 5

Szülészet, nőgyógyászat

- SZLE 158/91. Idült medencei fájdalom. Clin. Obstet. Gynecol. 1990, 3, 33, 1, 117-211. sz.o.: 28
- SZLE 184/91. Diabetes és terhesség. Z. klin. Med. 1990, 45,24, 2089-96; 2119-23; 2125-30. sz.o.: 8
- SZLE 162/91. Az ikerterhesség. Clin. Obstet. Gynecol. 1990, 33, 1, 3-113. sz.o.: 32
- SZLE 164/91 Terhesség. Dopplerszonográfia. Gubertsh. Frauenheilk. 1991, 51, 7,513-22. sz.o.: 17
- TM 630 HOHENAUER, L.: Az APGAR skála értékelése és helye. Kinderkrankenschwester, 1990, 9, 4, 107-109. sz.o.: 3

Gyermekegyógyászat

- SZLE 167/91. Mucoviscidosis. Med.Welt, 1990, 41, 3, 213-230, sz.o.: 16
- TM 672. SILBERSTEIN, S.D.: Húsz kérdés a gyermek- és serdülőkori fejfájásról. Headache, 1990, 30, 11, 716-724. sz.o.: 3

- TM 693. EGGER, J.: Gyermekkori fejfájás. Z.Allg.Med. 1990, 66,4, 61-68. sz.o.: 10

Elme- és ideggyógyászat

- SZLE 153/91. Depresszió, szorongás, pszichofarmakológia. J. Clin.Psychiat. 1990, 51, suppl.1.2-43. sz.o.: 24
- SZLE 154/91. A rögeszmés kényszeres betegség tünettana és kezelése. J. Clin. Psychiat. 1990, 51, suppl.2.4-25. sz.o.: 7
- SZLE 156/91. Alzheimer kór. Fortschr. Med. 1990, 108, 33, 621-32; 34, 657-59. sz.o.: 47
- SZLE 160/91. A psychosis maniaco-depressiva genetikája. J. Clin. Psychiat. 1989, 50, 12, Suppl.4-7. sz.o.: 20
- SZLE 163/91. Fejfájás, migrén. Z.ärztl.Fortbild. 1991, 85, 1/2, 6-85. sz.o.: 47
- SZLE 181/92. A migrén kritériumai és kezelése. Headache, 1991, 31, 5, 314-20; 325-28; 333-40; 1991, 31, 6, 384-87. sz.o.: 13
- TM 631. JENZER, G. – BREMGARTNER, M.F.: Dihydroergotamin orrspray migrénrohamok kezelésére. Schweizer.Rundschau Med. 1990, 79, 31, 914-917. sz.o.: 3
- TM 634. FRÖSCHER, W.: Az epilepszia gyógyszeres kezelése. Fortschr. Med. 1990, 108, 5, 45-46. sz.o.: 8
- TM 635. ALBERT, H.H.: Az epilepszia diagnosztikájának alapjai. Fortschr. Med. 1990, 108, 5, 34-42, sz.o.: 2
- TM 636. PILOWSKY, I. – BARROW, C.G.: Egyedül és kombinációban alkalmazott pszichoterápiás és amitriptylines kontroll-tanulmány krónikus, makacs pszichogen fájdalomnál. Pain, 1990, 40, 1,3-19. sz.o.: 2

-
- TM 637. NEUNDÖRFER, B. et al.: Polyneuropathiák diagnosztikája. Dtsch. med. Wschr. 1990, 115, 6, 220-23. sz.o.: 2
- TM 638. DeBENEDITTIS, G. et al.: Stressz-események szerepe krónikus primer fejfájás keletkezésében. Pain, 1990, 40, 1, 65-75. sz.o.: 2
- TM 677. RAGHAVAN, D. et al.: A hólyagrák biológiája, kórismézése és kezelése. New Engl. J. Med. 1990, 322, 16, 1129-1138. sz.o.: 3
- Varia**
- SZLE 165/91. Implantációs fogpótlás. JADA, 1990, 121, 9, 340-50. sz.o.: 29
- SZLE 168/91. Tuberkulózis-recidiva. Schweiz. Rundschau Med. 1990, 79, 21, 657-65; 670-79. sz.o.: 7
- SZLE 192/91. A cryotherapie alkalmazása és határai. Z. Phys. Med. Baln. Med. Klin. 1988, 17, 4, 196-256; 5, 363-370; 1989, 18, 1, 11-15 sz.o.: 24
- TM 661. REITEMEIER, G. et al.: A helyreállító protetikus eljárások hangképzések, illetve beszéddel kapcsolatos szempontjai. Zahn-, Mund-, Kieferheilk. 1990, 78, 507-512. sz.o.: 8
- TM 664. GAISBAUER, M. – LANGOSCH, A.: Nyerskoszt és immunitás. Fortschr. Med. 1990, 108, 17, 46-50. sz.o.: 4
- TM 665. ZUBER, M. et al.: Transoesophagealis echocardiographia. Schweiz. med. Wschr. 1990, 120, 25, 917-930. sz.o.: 7

1992. június 25.

1992. június 26.

MEGNYITÓ
Dr. SIMON Kornél kandidátus
orvostanácsadó, az ülés elnöke.
Székesfehérvár

11.00

9.00

A 90. ÉVES SZENT GYÖRGY KÓRHÁZ
BEMUTATÁSA

Dr. SZABOLCSI István orvosigazgató,
Székesfehérvár

11.20

14.00

9.30

A MEGVÁLTOZOTT EGÉSZSÉGÜGY

Az információ, az orvosi könyvtárak és
könyvtárak helye a megváltozott
egészségügyben.

Dr. KELEMEN András államtitár,
Népjelölti Minisztérium, Budapest

SZÜNET

HOZZÁSZÓLÁSOK

SZÜNET

A MAGYAR FELŐOKTATÁSI ÉS
KÖZGYŰJTEMÉNYI INFORMÁCIÓS
INFRASTRUKTÚRA
FEJLESZTÉSÉNEK KONCEPCIÓJA
ÉS FELADATTERVE

ENGLÖNER Gyula Művelődési és
Közkultúrási Minisztérium munkatársa,
Budapest

15.00

meghívó

Az Orvosi könyvtárak
és orvostanácsadók
19. tájékoztatója
1992. június 25-26.
Székesfehérvár

11.00

MEGNYITÓ

Dr. BENDA Mária kandidátus, az OIK
munkatársa, az ülés elnöke, Budapest

Fejér megye regionális információs
infrastrukturális fejlesztési
konceptiója

Dr. LÖRINCZ Péter tanár, Kandó Kálmán
Műszaki Főiskola, Székesfehérvár

SZÜCS Jenőné, az Országos Széchényi
Könyvtár munkatársa

A számítógép alkalmazása az OSZK-ban
a DOBIS/LIBIS alapján

Korreferensek: az orvosegyetemi
könyvtárak munkatársai,
Hozzászólások.

SZÜNET

Az orvosi könyvtári hálózat
helyzete:

Az OIK hálózati osztályának
munkatársai, Budapest

Kérdések, hozzászólások

A tanácskozás helye:

FEJÉR MEGYEI

SZENT GYÖRGY KÓRHÁZ

II. SZ. SZAKAMBULANCIA

AUDITÓRIUMA

Székesfehérvár, Hunyadi u.

Ára: 60 Ft